

Programación didáctica do Departamento de ECONOMÍA

Curso 2009 —2010
IES As Telleiras

Membros do departamento:	Sinaturas:
(Xefe do departamento): Eduardo Castro Mayobre	

Índice:

<i>1.- Obradoiro de Iniciativas Emprendedoras.....</i>	<i>4</i>
1.1. Competencias Básicas.....	4
1.2. Terceiro Curso da E.S.O.....	5
1.2.1. Obxectivos.....	5
1.2.2. Contidos.....	7
1.2.2.1 Conceptuais.....	7
1.2.2.2 Procedementais.....	9
1.2.2.3 Actitudinais.....	9
1.2.2.4 Competencias Básicas por tema:.....	10
1.2.3. Contidos mínimos.....	11
1.2.4. Criterio de avaliación.....	11
1.2.5. Metodoloxía didáctica.....	11
1.2.6. Procedemento de avaliación.....	12
1.2.7. Actividades de recuperación.....	14
1.2.8. Contribución ao Proxecto Lector.....	14
1.2.9. Contribución ao Plan de Integración das TICs.....	14
1.2.10. Materiais e recursos didácticos.....	14
1.2.11. Actividades complementarias e extraescolares.....	14
1.2.12. Medidas de atención á diversidade.....	14
1.2.12.1 Diversificación curricular.....	14
1.2.12.2 Adaptación curricular.....	14
<i>2.- Economía.....</i>	<i>23</i>
2.1. Competencias Básicas.....	23
2.2. Primeiro de Bacharelato.....	23
2.2.1. Obxectivos.....	23
2.2.2. Contidos.....	23
2.2.2.1 Conceptuais.....	25
2.2.2.2 Procedementais.....	26
2.2.2.3 Actitudinais.....	26
2.2.3. Contidos mínimos.....	26
2.2.4. Metodoloxía didáctica.....	26
2.2.5. Procedemento de avaliación.....	26
2.2.6. Actividades de recuperación.....	27
2.2.7. Materiais e recursos didácticos.....	27
2.2.8. Actividades complementarias e extraescolares.....	27
2.2.9. Medidas de atención á diversidade.....	27
<i>3.- Economía e Organización de Empresas.....</i>	<i>28</i>
3.1.1. Obxectivos.....	28
3.2. Segundo de Bacharelato.....	28
3.2.1. Obxectivos.....	28
3.2.2. Contidos.....	28
3.2.2.1 Conceptuais.....	30
3.2.2.2 Procedementais.....	31
3.2.2.3 Actitudinais.....	31
3.2.3. Contidos mínimos.....	31
3.2.4. Criterio de avaliación.....	31
3.2.5. Metodoloxía didáctica.....	32
3.2.6. Procedemento de avaliación.....	32
3.2.7. Actividades de recuperación.....	32
3.2.8. Materiais e recursos didácticos.....	32
3.2.9. Actividades complementarias e extraescolares.....	32

3.2.10. Medidas de atención á diversidade.....	32
3.2.10.1 Diversificación curricular.....	32
3.2.10.2 Adaptación curricular.....	32
4.- Criterios para avaliar a programación.....	33

1.- Obradoiro de Iniciativas Emprendedoras

1.1. Competencias Básicas

A incorporación de competencias básicas ao noso proxecto curricular vai permitir poñer o acento naquelas aprendizaxes que se consideran imprescindibles, dende unha formulación integradora e orientada á aplicación dos saberes adquiridos. A adquisición destas competencias básicas, que debe desenvolver un alumno ou unha alumna ao finalizar o ensino obrigatorio, capacitaranlle para poder lograr a súa realización persoal, exercer a cidadanía activa, incorporarse á vida adulta de xeito satisfactorio e ser capaz de desenvolver unha aprendizaxe permanente ao longo da vida.

A inclusión das competencias básicas no currículo ten varias finalidades.

En primeiro lugar, integrar as diferentes aprendizaxes, tanto os formais, relativos á área de Iniciativa emprendedora, como os informais e non formais.

En segundo lugar, permitir a todos os estudantes integrar as súas aprendizaxes, poñelos en relación con distintos tipos de contidos e utilízaos de xeito efectivo cando lles resulten necesarios en diferentes situacións e contextos.

E, por último, orientar o ensino, ao permitir identificar os contidos e os criterios de avaliación que teñen carácter imprescindible e, en xeral, inspirar as distintas decisións relativas ao proceso de ensino e de aprendizaxe.

A área de Iniciativa emprendedora vai contribuír ao desenvolvemento de diferentes competencias e, á súa vez, cada unha das competencias básicas alcanzarase como consecuencia, en parte, do traballo nesta área, que á súa vez debe complementarse con diversas medidas organizativas e funcionais, imprescindibles para o seu desenvolvemento. Así, a organización e o funcionamento dos centros e as aulas, a participación do alumnado, as normas de réxime interno, o uso de determinadas metodoloxías e recursos didácticos, ou a concepción, organización e funcionamento da biblioteca escolar, entre outros aspectos, poden favorecer ou dificultar o desenvolvemento de competencias asociadas á comunicación, a análise do ámbito físico, a creación, a convivencia e a cidadanía, ou a alfabetización dixital.

Igualmente, a acción tutorial permanente pode contribuír de modo determinante á adquisición de competencias relacionadas coa regulación das aprendizaxes, o desenvolvemento emocional ou as habilidades sociais.

Por último, a planificación das actividades complementarias e extraescolares pode reforzar o desenvolvemento do conxunto das competencias básicas.

CONTRIBUCIÓN DA MATERIA INICIATIVA EMPRENDEDORA Á ADQUISICIÓN DAS COMPETENCIAS BÁSICAS

O carácter integrador da materia de Iniciativa emprendedora, fai que a súa aprendizaxe contribúa á adquisición das seguintes competencias básicas:

Coñecemento e a interacción co mundo físico

Esta materia contribúe á adquisición da competencia no coñecemento e a interacción co medio físico mediante a adquisición dos coñecementos necesarios para a comprensión e o desenvolvemento do proxecto emprendedor, mediante a análise das habilidades sociais e de dirección, e a través das destrezas que permitan a súa manipulación e transformación.

Autonomía e iniciativa persoal

A contribución á autonomía e iniciativa persoal artículase a través dunha metodoloxía de proxectos emprendedores. Esta metodoloxía precisa que o alumnado se enfrente aos problemas de forma autónoma e creativa, así como que se formulen diversas estratexias de organización interpersoal, o que proporciona oportunidades para o desenvolvemento de calidades persoais tanto individuais como sociais.

Competencia en comunicación lingüística

A contribución á competencia en comunicación lingüística realízase a través da adquisición de vocabulario específico, que ha de ser utilizado na elaboración do proxecto emprendedor. A lectura, interpretación e redacción de informes e documentos contribúe ao coñecemento e á capacidade de utilización de diferentes tipos de textos e as súas estruturas formais.

Competencia matemática

A contribución da materia á adquisición da competencia matemática realízase mediante a análise do proxecto emprendedor, que necesita o uso de ferramentas matemáticas, a lectura e interpretación de gráficos e a resolución de problemas baseados na aplicación de expresións matemáticas.

Competencia para aprender a aprender

A observación e a exploración do ámbito social, a planificación e a organización do traballo, a realización de diferentes tarefas, a asunción de responsabilidades e a toma de decisións son accións que posibilitan a adquisición de aprendizaxes significativas e útiles contribuindo ao desenvolvemento da capacidade de aprender a aprender e á autonomía e iniciativa persoal do alumnado.

Competencia social e cidadá

Ademais, estas capacidades fomentan a adquisición da competencia social e cidadá ao lograr un desenvolvemento persoal e profesional que permita unha eficaz incorporación dos individuos a un ámbito laboral real, e porque cada vez en maior medida a sociedade reclama a presenza de persoas emprendedoras, con ideas propias e iniciativa, que de forma responsable e respectuosa estean dispostas a participar e implicarse en procesos de mellora esa sociedade.

Tratamento da información e competencia dixital

A utilización das tecnoloxías da información e a comunicación como ferramenta integrante do proceso ensino-aprendizaxe e como ferramenta de traballo eficaz na vida cotiá, para buscar, seleccionar e interpretar información permite aos alumnos adquirir a competencia no tratamento da información e a competencia dixital, que facilitan o achegamento a outras realidades culturais e socioeconómicas.

1.2. Terceiro Curso da E.S.O

1.2.1. Obxectivos.

A Educación Secundaria Obrigatoria contribuirá a desenvolver nos alumnos e as alumnas as capacidades que lles permitan:

a) Asumir responsablemente os seus deberes, coñecer e exercer os seus dereitos no respecto aos demais, practicar a tolerancia, a cooperación e a solidariedade entre as persoas e grupos, exercitarse no diálogo afianzando os dereitos humanos como valores comúns dunha sociedade plural e prepararse para o exercicio da cidadanía democrática.

b) Desenvolver e consolidar hábitos de disciplina, estudo e traballo individual e en equipo como condición necesaria para unha realización eficaz das tarefas da aprendizaxe e como medio de desenvolvemento persoal.

c) Valorar e respectar a diferenza de sexos e a igualdade de dereitos e oportunidades entre eles. Rexeitar os estereotipos que supoñan discriminación entre homes e mulleres.

d) Fortalecer as súas capacidades afectivas en todos os ámbitos da personalidade e nas súas relacións cos demais, así como rexeitar a violencia, os prexuízos de calquera tipo, os comportamentos sexistas e resolver pacificamente os conflitos.

e) Desenvolver destrezas básicas na utilización das fontes de información para, con sentido crítico, adquirir novos coñecementos. Adquirir unha preparación básica no campo das tecnoloxías, especialmente as da información e a comunicación.

f) Concibir o coñecemento científico como un saber integrado, que se estrutura en distintas disciplinas, así como coñecer e aplicar os métodos para identificar os problemas nos diversos campos do coñecemento e da experiencia.

g) Desenvolver o espírito emprendedor e a confianza en si mesmo, a participación, o sentido crítico, a iniciativa persoal e a capacidade para aprender a aprender, planificar, tomar decisións e asumir responsabilidades.

h) Comprender e expresar con corrección, oralmente e por escrito, na lingua castelá e, se a hubiere, na lingua cooficial da Comunidade Autónoma, textos e mensaxes complexas, e iniciarse no coñecemento, a lectura e o estudo da literatura.

i) Comprender e expresarse nunha ou máis linguas estranxeiras de xeito apropiado.

j) Coñecer, valorar e respectar os aspectos básicos da cultura e a historia propias e dos demais, así como o patrimonio artístico e cultural.

k) Coñecer e aceptar o funcionamento do propio corpo e o dos outros, respectar as diferenzas, afianzar os hábitos de coidado e saúde corporais e incorporar a educación física e a práctica do deporte para favorecer o desenvolvemento persoal e social. Coñecer e valorar a dimensión humana da sexualidade en toda a súa diversidade.

Valorar criticamente os hábitos sociais relacionados coa saúde, o consumo, o coidado dos seres vivos e o medio, contribuíndo á súa conservación e mellora.

l) Apreciar a creación artística e comprender a linguaxe das distintas manifestacións artísticas, utilizando diversos medios de expresión e representación.

OBXECTIVOS ESPECÍFICOS DA ÁREA

O ensino da materia optativa Iniciativa emprendedora contribuirá a desenvolver no alumno as seguintes capacidades:

1. Comprender o concepto de emprendedor e a súa evolución a través do tempo.
2. Valorar a figura do emprendedor como axente do cambio social, do desenvolvemento e da innovación.
3. Coñecer os trazos que caracterizan a persoa emprendedora e como se manifestan as súas capacidades e actitudes concretas de aprendizaxe.
4. Desenvolver o espírito emprendedor a través do fomento de actitudes, capacidades, habilidades sociais e de dirección.
5. Utilizar as tecnoloxías da información e da comunicación como instrumento básico de iniciativas emprendedoras.
6. Identificar as propias capacidades e intereses para a toma de decisións sobre estratexias persoais de formación e inserción sociolaboral, tendo en conta as características do seu ámbito.
7. Desenvolver capacidades de negociación e resolución de problemas.
8. Definir os aspectos xerais e os elementos que constitúen un proxecto emprendedor.
9. Coñecer as funcións e responsabilidades das persoas que interveñen nas diferentes facetas do proxecto.
10. Obter, seleccionar e interpretar información sobre os aspectos socioeconómicos e financeiros relevantes que afecten ao proxecto.
11. Desenvolver habilidades de comunicación e actitudes que posibiliten aos alumnos integrar os coñecementos adquiridos na realidade do proxecto.
12. Elaborar, planificar e executar o proxecto.
13. Analizar as conclusións e propostas de mellora.

1.2.2. Contidos

1.2.2.1 Conceptuais

O contido dos temas explicados terán un nivel moi sinxelo xa que se trata dunha materia de terceiro curso e que o número de horas non é moi extenso. No seguinte curso produndizarase en cada un destes temas, para alcanzar unha comprensión profunda dos mesmos

Primeira Avaliación

1. O espírito emprendedor

- . A figura do emprendedor
- . Calidades do emprendedor
- 2. Habilidades sociais: o traballo en equipo
 - . A evolución histórica da organización do traballo
 - . ¿Que é o traballo en equipo?
 - . Os roles dentro dos equipos de traballo
 - . Dinámicas de grupo
- 3. Habilidades sociais: a comunicación
 - . O proceso de comunicación na empresa. Elementos e barreiras comunicativas
 - . A comunicación verbal e non verbal
 - . Habilidades e técnicas de comunicación
- 4. Habilidades de dirección (I)
 - . A función de dirección
 - . O comportamento directivo
 - . O liderado. Estilos de liderado
 - . Teorías sobre o liderado

Segunda Avaliación

- 5. Habilidades de dirección (II)
 - . O conflito e a negociación
 - . Estilos de negociación
 - . O proceso de toma de decisións
 - . Ferramentas para a toma de decisións
- 6. O emprendedor na sociedade
 - . O macroámbito empresarial
 - . O microámbito
- 7. A idea emprendedora
 - . A idea emprendedora
 - . Técnicas para estimular a creación de ideas
 - . Inicio do Proxecto de Empresa
- 8. Planificación do Proxecto: investigación de mercados
 - . A investigación de mercados
 - . A viabilidade do Proxecto de Empresa

Terceira Avaliación

- 9. Plan de mercadotecnia
 - . O plan de mercadotecnia
 - . O produto e o prezo
 - . Distribución e comunicación
- 10. Plan de Recursos Humanos
 - . Viabilidade persoal

- . A organización e a cultura empresarial
- . Xestión de Recursos Humanos

- 11. Plan económico financeiro
 - . Plan de investimentos
 - . Plan de financiamento
 - . O patrimonio da empresa
 - . O plan de tesouraría

- 12. Fase final
 - . Área xurídica
 - . Avaliación e control

1.2.2.2 Procedementais

1.2.2.3 Actitudinais

Como é unha orbriga do alumno o bo comportamento na aula, se lles recordará as normas básicas de comportamento cando se está nun grupo e a necesidade de ter unha actitude que lles permita aproveitar as explicacións recibidas.

No caso de que o alumno non o faga, verá a calificación trimestral diminuída ata un máximo de dous puntos

1.2.2.4 Competencias Básicas por tema:

		TEMAS											
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
C O M P E T E N C I A S	1												
	2												
	3												
	4												
	5												
	6												
	7												
	8												

Competencias: 1.- Competencia en comunicación lingüística. 2.- Competencia matemática. 3.- Competencia no coñecemento e interacción co mundo físico. 4.- Tratamento da información e competencia dixital. 5.- Competencia social e cidadá. 6.- Competencia cultural e artística. 7.- Competencia para aprender a aprender. 8.- Autonomía e iniciativa persoal.

1.2.3. Contidos mínimos

- Comprensión dos requisitos persoais necesarios por parte dun emprendedor para tomar a decisión de crear unha empresa e lograr unha xestión adecuada da mesma
- Necesidade de ter en conta a situación do mercado, elaborando un estudo previo antes de iniciar a actividade, para comprender os problemas que terán que afrontar nos primeiros anos e que levan a que unha gran parte das novas empresas teñan que pechar.
- Obtención da financiación necesaria para iniciar a actividade, posibilidade de obter axudas
- Determinar os custos do produto ou servizo, para fixar o prezo de venda que permita obter unha rendabilidade suficiente para a empresa.
- Requisitos legais necesarios para fundar unha empresa neste país.

1.2.4. Criterio de avaliación

1. Describir as características do emprendedor e identificar as súas calidades persoais e profesionais.
2. Recoñecer as ideas e desenvolvementos máis innovadores que se xeran na sociedade.
3. Examinar as diferentes opcións de formación e inserción sociolaboral existentes na actualidade, destacando a capacidade creativa e innovadora como recursos básicos.
4. Seleccionar a información relevante e organizar a busca dos datos necesarios para a toma de decisións e a súa integración na elaboración do proxecto.
5. Identificar e definir os aspectos determinantes do proxecto emprendedor.
6. Analizar e argumentar a viabilidade persoal, técnica, institucional e financeira do proxecto.
7. Coñecer os trámites e actuacións a realizar para iniciar o proxecto.
8. Precisar as fases que conforman o proxecto: obxectivos, planificación, execución, avaliación e control.
9. Valorar as conclusións e propostas formuladas.
10. Recoñecer as actitudes e calidades persoais e en particular a predisposición, responsabilidade, comportamento e implicación no proxecto.
11. Apreciar as habilidades sociais e de dirección desenvolvidas ao longo do proceso e en concreto a capacidade de comunicación, de relación e de traballo en equipo na elaboración do proxecto emprendedor.

1.2.5. Metodoloxía didáctica

No proceso de ensino-aprendizaxe xogan un papel importante tanto os criterios metodolóxicos, que guían a intervención educativa, como as medidas organizativas e estruturais que permiten a utilización axeitada dos recursos dos que dispón o centro.

Criterios metodolóxicos

As liñas metodolóxicas que deben orientar a intervención educativa pódense sintetizar e concretar do seguinte xeito:

a) Partirase do nivel de desenvolvemento do alumno/a, para construír a partir de aí, outras aprendizaxes que favorezan e melloren o seu rendemento.

b) A metodoloxía adaptarase ás características de cada alumno e alumna, atendendo á súa diversidade, favorecerá a capacidade dos alumnos para aprender por si mesmos e para traballar en equipo, e atenderá aos diferentes ritmos de aprendizaxe.

c) A organización docente deberá atender ás necesidades, aptitudes e intereses que demanden os alumnos segundo se vaian detectando no proceso de ensino-aprendizaxe.

d) A agrupación de alumnos na aula poderá ser variable e flexible, en función das actividades que se vaian realizar na aula, sen desprezar por iso o traballo persoal e individualizado.

e) Darase prioridade á comprensión dos contidos fronte á aprendizaxe puramente mecánico ou memorístico.

f) Propiciaranse as oportunidades para que os alumnos poidan poñer en práctica os novos coñecementos, de modo que poidan comprobar a utilidade do que aprenderon, e o saiban aplicar noutros contextos á súa vida cotiá.

g) A actividade educativa procurará dar unha formación personalizada, fomentará a participación dos alumnos, asegurará unha efectiva igualdade entre o alumnado, e promoverá a relación co ámbito.

h) Fomentarase, de acordo coas competencias básicas, a reflexión persoal sobre o realizado e a elaboración de conclusións con respecto ao que se aprendeu; desta forma, os alumnos analizarán o seu progreso respecto aos seus coñecementos.

1.2.6. Procedemento de avaliación

Consideramos que para realizar unha axeitada intervención educativa, é necesario formular unha avaliación ampla e aberta á realidade das tarefas de aula e das características do alumnado, con especial atención ao tratamento da diversidade.

Os instrumentos de avaliación defínense como aqueles documentos ou rexistros utilizados polo profesorado para a observación sistemática e o seguimento do proceso de aprendizaxe do alumnado. Desta forma a avaliación debe apoiarse na recollida de información.

Por iso é necesario que o equipo de profesores determine as características esenciais dos procedementos de avaliación; entre elas subliñamos as seguintes:

- Ser moi variado, de modo que permitan avaliar os distintos tipos de capacidades e contidos curriculares e contrastar datos da avaliación das mesmas aprendizaxes obtidas a través dos seus distintos instrumentos.
- Poder ser aplicados, algúns de eles, tanto polo profesor como polos alumnos en situacións de autoavaliación e de coavaliación.
- Dar información concreta do que se pretende avaliar, sen introducir variables que distorsionen os datos que se obteñan coa súa aplicación.
- Utilizar distintos códigos (verbais, sexan orais ou escritos, gráficos, numéricos, audiovisuais, etc.) cando se trate de probas dirixidas ao alumnado, de modo que se adecúen ás distintas aptitudes e que o código non mediatice o contido que se pretende avaliar.
- Ser aplicables en situacións máis ou menos estruturadas da actividade escolar.
- Permitir avaliar a transferencia das aprendizaxes a contextos distintos daqueles nos que se adquiriron, comprobando así a súa funcionalidade e a adquisición das competencias básicas.

A continuación enumeramos algúns dos procedementos e instrumentos que se poden empregar para avaliar o proceso de aprendizaxe:

- ? Observación sistemática
 - Observación directa do traballo na aula, laboratorio ou talleres.
 - Revisión dos cadernos de clase.
 - Rexistro anecdótico persoal para cada un dos alumnos.

- ? Analizar as producións dos alumnos
 - Caderno de clase.
 - Resumos.
 - Actividades en clase (problemas, exercicios, respostas a preguntas, etc.).
 - Producións escritas.
 - Traballos monográficos.
 - Memorias de investigación.

- ? Avaliar as exposicións orais dos alumnos
 - Debates
 - Postas en común.
 - Diálogos
 - Entrevista.

- ? Realizar probas específicas
 - Obxectivas.
 - Abertas.
 - Exposición dun tema, en grupo ou individualmente.
 - Resolución de exercicios
 - Autoavaliación
 - Coavaliación

Fundamentalmente, empregarase a explicación da materia por parte do profesor, plantexando cuestións que o alumno teña que resolver de forma individual ou en grupo, consultando distintas fontes de información, coma internet, revistas, periódicos, para a realización de traballos individuais ou colectivos.

Tamén poderán realizarse probas escritas có fin de comprobar o aproveitamento polo alumnado da materia explicada.

A calificación final da materia obterase como media aritmética simple das calificacións trimestrais.

Para superar a materia a calificación final debe ser a lo menos de 4.5, tendo en conta que se puntuaran os traballos e exames sobre dez e que o mal comportamento, actitude pasiva ou negativa poden levar a que a calificación do trimestre dimiuia ata dous puntos.

No caso de ter que recuperar a materia dalgún parcial, a nota final correspondente a esa parte será a media aritmética simple da nota inicial e da recuperación, no caso de conseguir aprobar na recuperación.

1.2.7. Actividades de recuperación

1.2.8. Contribución ao Proxecto Lector

1.2.9. Contribución ao Plan de Integración das TICs

1.2.10. Materiais e recursos didácticos

Explicación por parte de profesor.

Busqueda de información en Internet, periódicos, revistas.

Elaboración de traballos e realización de probas escritas

1.2.11. Actividades complementarias e extraescolares

1.2.12. Medidas de atención á diversidade

1.2.12.1 Diversificación curricular

1.2.12.2 Adaptación curricular

f) Concibir o coñecemento científico como un saber integrado, que se estrutura en distintas disciplinas, así como coñecer e aplicar os métodos para identificar os problemas nos diversos campos do coñecemento e da experiencia.

g) Desenvolver o espírito emprendedor e a confianza en si mesmo, a participación, o sentido crítico, a iniciativa persoal e a capacidade para aprender a aprender, planificar, tomar decisións e asumir responsabilidades.

h) Comprender e expresar con corrección, oralmente e por escrito, na lingua castelá e, se a hubiere, na lingua cooficial da Comunidade Autónoma, textos e mensaxes complexas, e iniciarse no coñecemento, a lectura e o estudo da literatura.

i) Comprender e expresarse nunha ou máis linguas estranxeiras de xeito apropiado.

j) Coñecer, valorar e respectar os aspectos básicos da cultura e a historia propias e dos demais, así como o patrimonio artístico e cultural.

k) Coñecer e aceptar o funcionamento do propio corpo e o dos outros, respectar as diferenzas, afianzar os hábitos de coidado e saúde corporais e incorporar a educación física e a práctica do deporte para favorecer o desenvolvemento persoal e social. Coñecer e valorar a dimensión humana da sexualidade en toda a súa diversidade.

Valorar criticamente os hábitos sociais relacionados coa saúde, o consumo, o coidado dos seres vivos e o medio, contribuíndo á súa conservación e mellora.

l) Apreciar a creación artística e comprender a linguaxe das distintas manifestacións artísticas, utilizando diversos medios de expresión e representación.

OBXECTIVOS ESPECÍFICOS DA ÁREA

O ensino da materia optativa Iniciativa emprendedora contribuirá a desenvolver no alumno as seguintes capacidades:

1. Comprender o concepto de emprendedor e a súa evolución a través do tempo.
2. Valorar a figura do emprendedor como axente do cambio social, do desenvolvemento e da innovación.
3. Coñecer os trazos que caracterizan a persoa emprendedora e como se manifestan as súas capacidades e actitudes concretas de aprendizaxe.
4. Desenvolver o espírito emprendedor a través do fomento de actitudes, capacidades, habilidades sociais e de dirección.
5. Utilizar as tecnoloxías da información e da comunicación como instrumento básico de iniciativas emprendedoras.
6. Identificar as propias capacidades e intereses para a toma de decisións sobre estratexias persoais de formación e inserción sociolaboral, tendo en conta as características do seu ámbito.
7. Desenvolver capacidades de negociación e resolución de problemas.
8. Definir os aspectos xerais e os elementos que constitúen un proxecto emprendedor.
9. Coñecer as funcións e responsabilidades das persoas que interveñen nas diferentes facetas do proxecto.
10. Obter, seleccionar e interpretar información sobre os aspectos socioeconómicos e financeiros relevantes que afecten ao proxecto.
11. Desenvolver habilidades de comunicación e actitudes que posibiliten aos alumnos integrar os coñecementos adquiridos na realidade do proxecto.
12. Elaborar, planificar e executar o proxecto.
13. Analizar as conclusións e propostas de mellora.

1.2.13.Contidos

1.2.13.1Conceptuais

Primeira Avaliación

1. O espírito emprendedor
 - . A figura do emprendedor
 - . Calidades do emprendedor
2. Habilidades sociais: o traballo en equipo
 - . A evolución histórica da organización do traballo
 - . ¿Que é o traballo en equipo?
 - . Os roles dentro dos equipos de traballo
 - . Dinámicas de grupo
3. Habilidades sociais: a comunicación

- . O proceso de comunicación na empresa. Elementos e barreiras comunicativas
- . A comunicación verbal e non verbal
- . Habilidades e técnicas de comunicación
- 4. Habilidades de dirección (I)
 - . A función de dirección
 - . O comportamento directivo
 - . O liderado. Estilos de liderado
 - . Teorías sobre o liderado

Segunda Avaliación

- 5. Habilidades de dirección (II)
 - . O conflito e a negociación
 - . Estilos de negociación
 - . O proceso de toma de decisións
 - . Ferramentas para a toma de decisións
- 6. O emprendedor na sociedade
 - . O macroámbito empresarial
 - . O microámbito
- 7. A idea emprendedora
 - . A idea emprendedora
 - . Técnicas para estimular a creación de ideas
 - . Inicio do Proxecto de Empresa
- 8. Planificación do Proxecto: investigación de mercados
 - . A investigación de mercados
 - . A viabilidade do Proxecto de Empresa

Terceira Avaliación

- 9. Plan de mercadotecnia
 - . O plan de mercadotecnia
 - . O produto e o prezo
 - . Distribución e comunicación
- 10. Plan de Recursos Humanos
 - . Viabilidade persoal
 - . A organización e a cultura empresarial
 - . Xestión de Recursos Humanos
- 11. Plan económico financeiro
 - . Plan de investimentos
 - . Plan de financiamento
 - . O patrimonio da empresa
 - . O plan de tesouraría
- 12. Fase final
 - . Área xurídica

Avaliación e control

1.2.13.2 Procedementais

1.2.13.3 Actitudinais

Como é unha orbriga do alumno o bo comportamento na aula, se lles recordará as normas básicas de comportamento cando se está nun grupo e a necesidade de ter unha actitude que lles permita aproveitar as explicacións recibidas.

No caso de que o alumno non o faga, verá a calificación trimestral diminuída ata un máximo de dous puntos

2.-Economía

2.1. Competencias Básicas

- Tratándose dunha ciencia social, as competencias que se poden tratar nesta asignatura serán fundamentalmente de tipo lingüístico (ao ser necesario dispor dun amplo vocabulario e coñecer con precisión o uso e significado dunha terminoloxía propia do ámbito desta ciencia) e matemática (ao ser necesaria para a resolución de problemas que se plantexaran, incidindo na necesidade de definir con claridade as variables que se van a empregar, indicar con claridade o plantexamento do problema e os cálculos intermedios para que se poda correxir se e necesario os posibles erros e as unidades da solución (días, quilos, unidades, porcentaxe...).
- En caso de ser posible e dispor dos medios necesarios (ordeadores e tempo para poder empregarlos) tamén sería interesante que o alumno se acostume a buscar a información de datos económicos en internet e comentar noticias procedentes da prensa o da edición dixital dalgún xornal que dispoñan dunha boa sección de economía, como “El País” ou “El Mundo” (evolución do paro, ascenso das marcas brancas, subida de impostos, evolución do PIB, inflación e deflación,...)

2.2. Primeiro de Bacharelato

2.2.1. Obxectivos.

- Que o alumno comprenda o funcionamento básico do sistema económico e que sexa capaz de entender a información de tipo económico que recibe de múltiples fontes.
- Que perciba a importancia que ten a Economía na vida de calquera persoa, xa que pode explicar o comportamento da mesma en moitos aspectos da súa vida (traballo, soldo, impostos, deslocalización, formación en capital humano, PIB, renta per capita, inflación, qué é o diñeiro...), do mesmo xeito que ser a causa primordial de moitos fenómenos sociais (descubrimentos, guerras ...)
- O alumno debe empezar a afacerse a empregar con exactitude termos técnicos que se empregan na economía, especialmente os de uso máis frecuente nos medios de comunicación

2.2.2. Contidos

Primeira avaliación:

Tema 01: O problema básico da Economía

- A Economía, unha ciencia útil
- A escaseza de recursos e a necesidade de elixir
- Os distintos tipos de necesidades
- Os bens e servizos que satisfán necesidades

Número de sesións necesarias: 9

-Tema 02: Organización económica e sistemas económicos.

- Problemas básicos da organización económica
- Os factores de produción
- As posibilidades de produción
- O crecemento económico
- Os sistemas económicos
- O sistema de economía mixta

Número de sesións necesarias: 10

-Tema 03: Os protagonistas da Economía

- As economías domésticas
- As empresas
- O sector público
- O fluxo circular da renda

Número de sesións necesarias: 10

Segunda avaliación:

-Tema 05: Funcionamento do mercado: oferta e demanda

- Do troco ao mercado
- A demanda
- A oferta
- O equilibrio do mercado
- Os cambios das condicións de mercado

Número de sesións necesarias: 10

-Tema 06: Tipos de mercado

- Os distintos tipos de mercado
- Mercados de competencia perfecta
- Un mercado de competencia imperfecta: o monopolio
- Outros mercados de competencia imperfecta

Número de sesións necesarias: 10

-Tema 07: O mercado de traballo

- O mercado de traballo
- O problema do desemprego
- Efectos do paro e tipos de desemprego
- Política de emprego

Número de sesións necesarias: 10 (do 8 de Feb. ó 1 de Mar.)

-Tema 08: As magnitudes nacionais

- A perspectiva global da economía
- Os problemas macroeconómicos.
- La medición do crecemento dunha economía
- Qué mide e que non mide o P.I.B.
- Magnitudes derivadas do PIB
- Os compoñentes do PIB
- PIB e calidade de vida
- ¿É o mesmo renda que riqueza?

Número de sesións necesarias: 10

Terceira avaliación:

-Tema 09: A intervención do Estado na economía

- O papel do Estado nos sistemas de economía mixta
- Os fallos do mercado: os ciclos económicos
- As externalidades e os bens públicos
- A competencia imperfecta e a distribución da renda
- As funcións do sector público nunha economía de mercado
- As medidas de política económica

Gran parte da materia deste tema xa foi tratada no tema 2, cando explicouse os fallos do sistema económico capitalista e a necesidade da intervención do Estado, dando lugar a una economía mixta (asignación de recursos polo mercado con intervención do Estado, polo que se centrará a explicación no concepto e instrumentos da política económica.

Número de sesións necesarias: 10

-Tema 10: Os orzamentos xerais do estado e a política fiscal

- Estrutura e ámbito do sector público
- O gasto público
- A evolución do gasto público
- Os ingresos públicos
- Os impostos que pagamos os españois
- O déficit público e o seu financiamento

Número de sesións necesarias: 10

-Tema 11: ¿Que é o diñeiro?

- ¿Cómo xurdiu o diñeiro?
- ¿Por que as persoas demandan diñeiro?

- Precio do diñeiro: os tipos de interese
- A oferta monetaria
- ¿Quén controla a oferta monetaria en España?
- A política monetaria na Unión Europea

Número de sesións necesarias: 8

2.2.2.1 Conceptuais

Na primeira avaliación

–comprensión clara da importancia da Economía como Ciencia que serve para explicar o comportamento da sociedade.

–Coñecemento da existencia de diferentes sistemas económicos, con sus deficiencias, o cal supón a necesidade de que o Estado asuma unha serie de funcións

–Comprender a interrelación e interdependencia dos distintos axentes económicos e as relacións que xurden entre eles

Na segunda avaliación

comprensión de qué é o mercado, dos seus tipos e os problemas que poden xurdir se non funciona axeitadamente

Estudo dun tipo de mercado (o traballo) coa clasificación da poboación en relación co traballo e a problemática que presenta este mercado en España. Medidas para combatir o paro

O último tema estaría mellor incluílo no bloque da terceira avaliación, ao ser o primeiro correspondente á Macroeconomía; se se imparte neste trimestre é debido a cuestión da distribución temporal:

o alumno debe coñecer o significado das principais variables macroeconómicas e a diferenza entre o funcionamento da micro e macroeconomía

Na terceira avaliación

-comprensión da necesidade de intervención do Estado na economía dun país

–coñecemento dalgunhas medidas de política económica que poden empregarse para tentar corregir os dous problemas macroeconómicos básicos: o paro e a inflación e a dificultado de actuar sobre ambos de forma conxunta.

–Funcións do diñeiro, da política monetaria e os seus efectos sobre a economía do país e nas relacións comerciais con outros países

2.2.2.2 Procedementais

Ao tratarse dun curso de Bacharelato non ten moito sentido falar dunha diferenza entre os contidos procedementais e actitudinais. (ver o apartado seguinte)

2.2.2.3 Actitudinais

Terase en conta o comportamento e o interese manifestado polo alumno durante o curso á hora de fixar a cualificación final da asignatura, xa que a cualificación do trimestre podera diminuír ata dous puntos, a causa do comportamento do alumno. A resaltar que este departamento considera que a calificación debe facerse sobre unha nota de dez, podendo diminuírse, aínda que

outros departamentos neste centro califican sobre unha puntuación de 8, e subila ata dous pntos, o cal pode levar a que un alumno cunha calificación tan baixa coma un 3, consiga aprobar a asignatura ó ter un bó comportamento, neste último caso

A calificación dos exames, controis ou traballos farase sobre unha calificación de 10, sendo posible diminuíla ata un máximo de dous punto na calificación correspondente ao trimestre, debido ao comportamento do alumno/a que impide dar as crases axeitadamente, actitude negativa do mesmo, falta de interese...

Considerarase que ao alumno alcanza os obxectivos fixados, se obtén unha cualificación de 4,5 nos controis realizados.

No caso de que o alumno teña superada a materia de dous parciais e no terceiro obteña unha cualificación mínima de tres, resultando a media aritmética simple de toda a materia superior a cinco, considerarase superada a asignatura

2.2.3. Contidos mínimos

O alumno debe coñecer con moita claridade una serie de conceptos:

Qué é unha necesidade e un ben (con sus posibles clasificaciones) e un servicio.

Qué son os axentes económicos (economía domestica, empresa e Estado) e relación existente entre os mesmos. Mercado de factores de factores de bens e servicios e de factores de produción. Comprender en qué consiste a produción. Concepto de produtividade e problemas de obtención da mesma. As economías de escala e a ley de rendemento decrecente.

Concepto de empresa. Fin e obxetivos da empresa. Cómo actuar para aumentar o beneficio (aumentar ingresos e disminuir custos)

Qué é un sistema económico, os tipos existentes, as súas ventaxas e inconvenientes. Funcionamiento do sistema capitalista e mixto.

Qué é un mercado. Funcionamiento do mercado. Tipos de mercado, incluíndo o monopolio e oligopolio. Oferta y demanda. Obtención das curvas de oferta e demanda. Desplazamiento das curvas e da propia curva. Relación entre a demanda/oferta cunha serie de variables. Determinación do punto de equilibrio no mercado. Concepto de elasticidade da demanda respecto ó precio do propio ben. Problemas sobre a elasticidade.

Estudio dun tipo de mercado de factores de produción: o traballo. A demanda e a oferta. Medidas que se poden adoptar sobre o traballo. Población activa e inactiva (con subdivisiones). Obtención de tasas de actividade, de ocupación e de paro e problemas sobre estas tasas.

Concepto de magnitudes macroeconómicas: PIB e PNB. A Renta Nacional. A Renta per cápita. Crecimiento e desenvolvemento económico.

2.2.4. Metodoloxía didáctica

Mediante explicación por parte do profesor, baseándose no libro de texto e realizando cando sexa posible exercicios prácticos plantexados polo profesor e resoltos primeramente polo mesmo, tendo que facer os alumnos exercicios similares.

2.2.5. Procedemento de avaliación

Mediante probas escritas cada dous temas, existindo recuperación da materia explicada.

Se o alumno non supera a materia de un parcial e sí o fai coa recuperación, a calificación correspondente a esa parte será a media aritmética simple das dúas calificacións, evidentemente cun mínimo de cinco. Non é xusto que un alumno que se enfrenta a un exame por primeira vez

teña a mesma calificación que outro que supera a materia na recuperación, tendo mais tempo para preparalo e sabendo cómo o profesor plantexa as preguntas (hai auténticos especialistas en superar a materia aprobando sempre nas recuperacións).

No caso de que un alumno non poda presentarse ao exame por un motivo xustificado (se e posible avisando antes) a calificación que obteña cando o faga, será considerada como “primer intento” e non “de recuperación”

2.2.6. Actividades de recuperación

2.2.7. Materiais e recursos didácticos

O libro de texto empregado e : “Economía. Primeiro de Bachillerato” Editorial sm. Autores: Andrés Cabrera, Enrique Lluch e Marta Pedrajas, completado cos apuntes do profesor

2.2.8. Actividades complementarias e extraescolares

En principio, non está previsto realizar ningunha actividade deste tipo

2.2.9. Medidas de atención á diversidade

Non existen, neste curso 2009-2009, alumnos que necesiten este tipo de actuación

3.-Economía e Organización de Empresas

3.1.1. Obxectivos.

-

3.2. Segundo de Bacharelato

3.2.1. Obxectivos.

- O alumno debe empezar a afacerse a empregar con exactitude términos técnicos que se empregan na empresa, especialmente os de uso máis frecuente en libros de texto, textos legais e medios de comunicación
- El alumno debe comprender a importancia da empresa para a economía dun país, os seus principios de funcionamento e as máis importantes normas legais e contables que se lle aplican
- Que coñeza os departamentos existentes nunha empresa de tamaño medio-grande e as competencias que ten.
- Que o alumno comprenda a necesidade de efectuar un estudo previo antes de comezar unha actividade empresarial e coñeza os métodos e técnicas existentes para facelo
- Que coñeza a importancia da contabilidade e a información que se pode obter dela mediante o estudo da composición das masas patrimoniais e dos ratios financeiros.

3.2.2. Contidos

Primeira avaliación:

- Tema 01: A empresa e o seu contorno
 - A empresa como unidade económica
 - Influencia do contorno na empresa
 - Clases de empresas
 - Localización e dimensión da empresa

Número de sesións necesarias: 9

- Tema 02: Lexislación mercantil e fiscal
 - Lexislación mercantil
 - Legislación fiscal

Número de sesións necesarias: 10

- Tema 03: Formas xurídicas das empresas
 - Tipos de empresas según a súa forma xurídica
 - Empresa individual
 - Sociedades
 - Sociedades mercantís
 - Sociedades de interese social

Número de sesións necesarias: 10

- Tema 04: Área de produción
 - Concepto de produción
 - A función de produción
 - Os custos da empresa
 - Umbral de rendabilidade ou punto morto
 - A xestión da produción
 - A calidade na empresa
 - A empresa e a protección do medio ambiente

Número de sesións necesarias: 8

Segunda avaliación:

- Tema 05: Área de aprovisionamento
 - A función de aprovisionamento
 - A xestión de inventarios
 - Valoración de existencias

Número de sesións necesarias: 10

- Tema 06: Área de financiamento e investimento

- Fontes de financiación da empresa
- Coste dunha fonte de financiamento
- O investimento
- Características dun investimento
- Métodos de selección e valoración de investimentos
- Os investimentos e o risco

Número de sesións necesarias: 10

- Tema 07: Os estados financeiros da empresa
 - O tratamento contable da información
 - O Plan Xeral de Contabilidade
 - O Balance de Situación
 - A Conta de perdas e ganancias
 - A memoria e outros estados financeiros

Número de sesións necesarias: 10

- Tema 08: Análise dos estados financeiros da empresa (I)
 - Introdución ao análisis de estados contables
 - Análisis patrimonial: estrutura e equilibrio patrimonial

Número de sesións necesarias: 10

- Tema 09: Análise dos estados financeiros da empresa (II)
 - Análise financeira: ratios financeiros e o cadro de financiamento anual
 - Análisis económico: estudos dos resultados e da rendabilidade da empresa

Número de sesións necesarias: 10

Terceira avaliación:

- Tema 10: Área comercial. O marketing
 - O departamento comercial
 - O mercado
 - Estudio do mercado
 - A segmentación de mercados
 - O marketing
 - Os elementos do marketing
 - El plan de marketing

Número de sesións necesarias: 8

- Tema 11: Área de recursos humanos.
 - O departamento de recursos humanos
 - Funcións do departamento de recursos humanos.
 - Os contratos de traballo. Convenios laborais

▪Seguridade e hixiene no traballo

Número de sesións necesarias: 4

3.2.2.1 Conceptuais

Na primeira avaliación

–comprensión clara da importancia da empresa para a economía dun país, dos seus elementos e obxetivos, así como a importancia que ten a capacidade productiva da mesma e a súa localización. Ventaxas e desventaxas que teñen as PEMES e as grandes empresas.

–Comprender a xerarquía normativa, as fontes do dereito mercantil e as principais disposicións en materia contable e fiscal. Estudo detallado dos principais tributos.

–Estudo das formas xurídicas existentes na empresa, facendo fincapé no empresario individual e nas sociedades de tipo capitalista, dada a pouca importancia actual das de tipo personalista

–Estudo da produción na empresa, cos seus custos fixos e variables, directos e indirectos. Determinación do punto morto ou umbral de rendabilidade.

Na segunda avaliación

Necesidade por parte da empresa de manter uns stocks para garantir a produción ou as vendas

Tipos de elementos que poden almacenarse. Necesidade de xestionar estes stocks e métodos de valoración de existencias. Modelos para determinar a cantidade óptima para efectuar un pedido de existencias.

Diferentes tipos de fontes de financiación: externas e internas. Autofinanciación: de mantemento y de enriquecemento. Valoración da rendabilidade dun proxecto de investimento: métodos existentes

Estudo de cómo se fai un balance de situación e da información que se pode obter do mesmo cando se aplican os ratios financeiros. Plantexase o problema de que o plan contable ha cambiado pero os textos que teñen os alumnos aínda non están adaptados a este cambio.

Na terceira avaliación

A necesidade de manter un ritmo de explicación que poda seguir a maioría do alumnado leva a colocar estes temas teóricos ao final do curso ante a moi probable posibilidade de que non haxa tempo para impartila na clase, xa que son temas de estudar e non precisan unha explicación detallada para aclarar conceptos que podan resultar difíciles. De todas formas o profesor estará disponible para acabar a materia ou repasar materia xa explicada nas clases antes da realización das PAU. Se non é posible impartir esta materia, indicárase ao alumnado a súa importancia, en especial o referente ao marketing.

--Estudo básico do marketing, da segmentación de mercados, das marcas comerciais, dos canles de distribución...

–Estudo de algúns tipos de contratos de traballo, dereitos e obrigacións do empresario e do traballador, convenios laborais. O departamento de RRHH na empresa.

3.2.2.2 Procedementais

Ao tratarse dun curso de Bacharelato non ten moito sentido falar dunha diferenca entre os contidos procedementais e actitudinais. (ver o apartado seguinte)

3.2.2.3 Actitudinais

Terase en conta o comportamento e o interese manifestado polo alumno durante o curso á hora de fixar a cualificación final da asignatura, xa que a cualificación do trimestre podera diminuír ata dous puntos, a causa do comportamento do alumno. A resaltar que este departamento considera que a calificación debe facerse sobre unha nota de dez, podendo diminuírse, aínda que outros departamentos neste centro califican sobre unha puntuación de 8, e subíla ata dous pntos, o cal pode levar a que un alumno cunha calificación tan baixa coma un 3, consiga aprobar a asignatura ó ter un bó comportamento, neste último caso

3.2.3. Contidos mínimos

–Concepto de empresa. Fin e obxectivos. Concepcións sobre a figura do empresario a través do tempo. Localización e dimensión da empresa e responsabilidade social da mesma

–Empresario individual e social: Responsabilidade do mesmo. Características das Sociedades Anónimas, Sociedades Limitadas, Cooperativas e SAL (aínda que legalmente pode haber Sociedades Colectivas e Comanditarias, non ocorre na práctica).

–O Sistema fiscal español (Impostos, taxas e contribucións especiais), centrándose nos impostos que recaen sobre a empresa (IRPF-empresario individual, Imposto sobre sociedades e oIVE) .Terminoloxía usada na definición dun imposto (feito imponible, base imponible, base liquidable, tipo impositivo...). Comprensión da diferenza entre imposto proporcional e progresivo.

–A produción e a produtividade. Problemas de produtividade. Os custos de produción (directos, indirectos, fixos e variables). Obtención do punto morto o umbral de rendabilidade.

–O almacenamento o xestión de stocks. O valor de almacén. Métodos de valoración de existencias (PMP e FIFO). Conceptos e resolución de problemas sobre xestión de inventarios polo método de Wilson.

–Importancia da contabilidade. Masas patrimoniais (Activo, Pasivo e Neto). Concepto de Liquidez e exixibilidade. Estructura dun balance de situación e procedemento para a obtención do resultado empresarial. Análise dos ratios financeiros

–O contrato de traballo, tipos, dereitos e deberes dos traballadores

–A organización do traballo. Teóricos: Taylor, Fayol, Ford. Principios da mesma. O organigrama e tipos de organigrama.

Criterio de avaliación

A calificación dos exames, controis ou traballos farase sobre unha calificación de 10, sendo posible diminuíla ata un máximo de dous punto na calificación correspondente ó trimestre, debido ó

comportamento do alumno/a que impide dar as crases axeitadamente, actitude negativa do mesmo, falta de interese...

Para considerar aprobado a materia dun parcial será necesario obter no mesmo unha calificación mínima de 4,5 puntos. En caso de non alcanzala terá unha proba de recuperación. No caso de superala, a calificación correspondente será a media aritmética simple das dúas probas, cun mínimo de cinco. Se fai así, ao considerar que non é xusto que un alumno que supera a materia ao primeiro intento teña a mesma calificación que outro que o fai na recuperación, tendo máis tempo de preparación e sabendo cómo o profesor plantexa a proba (especialistas en superar a materia nas recuperacións son abundantes)

3.2.4. Metodoloxía didáctica

Mediante explicación por parte do profesor, baseándose no libro de texto e realizando cando sexa posible exercicios prácticos plantexados polo profesor e resoltos primeramente polo mesmo, tendo que facer os alumnos exercicios similares.

3.2.5. Procedemento de avaliación

Mediante probas escritas cada dous temas, existindo recuperación da materia explicada.

Se o alumno non supera a materia de un parcial e sí o fai coa recuperación, a calificación correspondente a esa parte será a media aritmética simple das dúas cualificacións, cun mínimo de cinco.

No caso de que o alumno teña superada a materia de dous parciais e no terceiro obteña unha cualificación mínima de tres, resultando a media aritmética simple de toda a materia superior a cinco, considerarase superada a asignatura

3.2.6. Actividades de recuperación

3.2.7. Materiais e recursos didácticos

A asignatura se impartirá seguindo o libro de texto: “Economía e Organización de Empresas. Bachillerato” Editorial McGraw Hill. Autores: José Alfaro Jiménez, Clara González Fernández e Montserrat Pina Massachs,, completado cos apuntes do profesor.

3.2.8. Actividades complementarias e extraescolares

En principio, non está previsto realizar ningunha actividade deste tipo

3.2.9. Medidas de atención á diversidade

Non existen, neste curso 2009-2009, alumnos que necesiten este tipo de actuación

3.2.9.1 Diversificación curricular

3.2.9.2 Adaptación curricular

4.-Iniciativa persoal e relacións laborais

4.1. Obxectivos.

- Desenvolver as capacidades persoais que faciliten planificar un proxecto persoal e profesional.
- Desenvolver actitudes, hábitos e estratexias que faciliten a procura dun emprego acorde coas aptitudes e cos intereses propios.
- Valorar a necesidade da motivación, da autoestima e da formación ao longo de toda a vida.
- Coñecer as opcións de orientación do mundo laboral, as fontes de emprego e as súas condicións.
- Coñecer as características do mundo laboral, asumindo as condicións da vida activa e a relación entre a formación e os requisitos profesionais.
- Coñecer o marco legal que regula as relacións laborais.
- Coñecer e valorar os hábitos de seguridade e hixiene no traballo, e asumir a responsabilidade persoal.
- Tomar conciencia da importancia dunha cultura emprendedora.

4.2. PCPI Carpintería e Comercio

4.2.1. Contidos

Nesta programación os contidos comprenden un total de 11 unidades organizadas e distribuídas ao redor de tres bloques temáticos.

Fase referencia destes contidos dentro de cada unidade didáctica.

Bloque 1: Lexislación Laboral e relacións Laborais.

Este bloque está formado por cinco unidades didácticas:

- Unidade didáctica 1: ¿Qué normas regulan a miña relación laboral con la empresa?
- Unidade didáctica 2: O Contrato de traballo.
- Unidade didáctica 3: O Salario e a xornada de traballo
- Unidade didáctica 4: ¿Qué pode ocorrer co meu contrato de traballo?
- Unidade didáctica 5: A Seguridade social.

Bloque 2: Orientación e inserción socio-laboral.

Comprende as seguintes unidades didácticas:

- Unidade didáctica 6: O autocoñecemento e a toma de decisións.
- Unidade didáctica 7: Técnicas e instrumentos para conquistar emprego.

Bloque 3: Saúde laboral.

Este bloque está formado por a seguintes unidades:

- Unidade didáctica 8: Saúde e traballo
- Unidade didáctica 9: Prevención de riscos laborais.
- Unidade didáctica 10: Loita contra incendios e sinalización
- Unidade didáctica 11: Actuación en caso de accidente

4.2.1.1 Conceptuais

UNIDADE DE TRABALLO Nº1. ¿QUÉ NORMAS REGULAN A MIÑA RELACIÓN LABORAL CON LA EMPRESA?

- O Dereito do Traballo.
- As normas aplicables a miña relación laboral.

UNIDADE DE TRABALLO Nº2. O CONTRATO DE TRABALLO.

- Concepto e elementos do contrato de traballo.
- Clases de contrato de traballo.
- O contrato de formación.

UNIDADE DE TRABALLO Nº3. O SALARIO E A XORNADA DE TRABALLO.

- O salario: concepto, elementos e clases.
- A nómina: Estrutura.
- A xornada de traballo. Descansos, festas e vacacións.

UNIDADE DE TRABALLO Nº 4. QUÉ PODE OCORRIR CO MEU CONTRATO DE TRABALLO?

- Modificación do contrato de traballo.
- A suspensión do contrato de traballo.
- A extinción do contrato.
- As débedas do empresario có traballador.

UNIDADE DE TRABALLO Nº 5. A SEGURIDADE SOCIAL

- A Seguridade Social.
- Prestacións da Seguridade Social
- A incapacidade permanente.
- O desemprego.
- Outras prestacións.

UNIDADE DE TRABALLO Nº 6. O AUTOCONECAMENTO E A TOMA DE DECISIÓNS

- Pensa no que queres...
- Qué fixeron outras persoas no meu lugar?
- Cómo me veo a mi mesmo dentro de...?
- Cómo son persoalmente?
- Qué é o que me motiva?
- Cáles son os meus intereses persoais e laborais?
- O proceso de toma de decisións.

UNIDADE DE TRABALLO Nº 7. TÉCNICAS E INSTRUMENTOS PARA CONQUERIR EMPREGO.

- O proceso de selección.
- Cómo preparar o teu currículo víate.
- A carta de presentación.

- As probas de selección.
- Cómo prepararse para unha entrevista de traballo.

UNIDADE DE TRABALLO Nº8. SAUDE E TRABALLO

- Saude e traballo.
- O traballo como orixe de situacións agresivas para a saude.
- Riscos profesionais.
- Danos profesionais.

UNIDADE DE TRABALLO Nº9. PREVENCIÓN DE RISCOS LABORAIS

Técnicas de prevención.

- Obrigas do empresario.
- Obrigas do traballador.
- EPIs.
- Máquinas e Ferramentas.
- Orde e Limpeza.
- Risco eléctrico.

UNIDADE DE TRABALLO Nº 10. LOITA CONTRA INCENDIOS E SINALIZACION

- Loita contra incendios.
- Sinalización de seguridade

UNIDADE DE TRABALLO Nº 11. ACTUACIÓN EN CASO DE ACCIDENTE.

- Qué facer en caso de accidente de traballo.
- Notificación do accidente.
- Registro de accidentes.
- Investigación de accidentes.

Aplicación de técnicas de primeiros auxilios.

4.2.1.2 Procedementais

UNIDADE DE TRABALLO Nº 1. QUÉ NORMAS REGULAN A MIÑA RELACIÓN LABORAL COA EMPRESA?

- Asunción do principio de xerarquía ao obxecto de establecer prioridades na aplicación das normas.
- Coñecemento das distintas normas que conteñen aspectos relacionados co Dereito Laboral.

UNIDADE DE TRABALLO UNIDAD DE TRABAJO Nº 2. O CONTRATO DE TRABALLO.

- Coñecer a estrutura dun contrato de traballo.
- Interpretar as condicións que debe cumprir para a validez do mesmo.

UNIDADE DE TRABALLO Nº 3. O SALARIO E A XORNADA DE TRABALLO.

- Coñecer as distintas clases de salario e elementos retributivos ao obxecto da interpretación dunha nómina.
- Determinación das xornadas de traballo, así como dos descansos e vacacións retribuídas para o traballador.

UNIDADE DE TRABALLO Nº 4. QUÉ PODE OCORRER CO MEU CONTRATO DE TRABALLO?

- Comprensión da diferenza entre suspensión e extinción.

- Análises das distintas causas de despido e as obrigas do empresario.

UNIDADE DE TRABAJO Nº 5. A SEGURIDADE SOCIAL.

- Análises das diferentes continxencias e prestacións da S.S, creando relacións entre ambas.
- Cumprimentación dos formularios da S.S.

UNIDADE DE TRABAJO Nº 6. O AUTOCONHECIMENTO E A TOMA DE DECISIONS.

- Elaboración por parte do/a alumno/a do seu propio itinerario formativo.
- Valoración do propio/a alumno/a sobre súas carencias e dificultades.
- Autoanálise sobre súas calidades persoais e profesionais.
- Elaboración dun correcto proceso de toma de decisións.

UNIDADE DE TRABAJO Nº 7. TÉCNICAS E INSTRUMENTOS PARA CONSEGUIR EMPREGO.

- Elaboración por parte do/ alumno/a de seu propio currículo vitae e cartas de presentación.
- Saber actuar ante procesos de selección de persoal, asumindo o roll de entrevistado nos procesos de selección de persoal.

UNIDADE DE TRABAJO Nº 8. SAÚDE E TRABAJO.

- Análises e estudo, condicións ambientais empresa e aula.

UNIDADE DE TRABAJO Nº 9. PREVENCIÓN DE RISCOS LABORAIS.

- Análises dos riscos e adopción das medidas de prevención e protección que garanten unha organización segura do traballo

UNIDADE DE TRABAJO Nº 10. LOITA CONTRA INCENDIOS Y SINALIZACIÓN.

- Identificación das técnicas de loita contra incendios.
- Identificación das formas e cores de sinalización.

UNIDADE DE TRABAJO Nº 11. ACTUACIÓN EN CASO DE ACCIDENTE.

- Secuenciación e aplicación dos protocolos en primeiros auxilios para asistir aos feridos nun accidente.
- Coñecemento dos sistemas de clasificación de feridos e formas de notificación de accidentes.

4.2.1.3 Actitudinais

UNIDADE DE TRABAJO Nº 1. QUÉ NORMAS REGULAN A MIÑA RELACIÓN LABORAL COA EMPRESA?

- Hábitos sociais non discriminatorios.
- Principio de igualdade na aplicación do Dereito.
- Comprensión da relación laboral como fonte xeneradora de dereito e obrigas para as partes.
- Interese por a importancia dos representantes sindicais dentro da empresa.

UNIDADE DE TRABAJO Nº 2. O CONTRATO DE TRABAJO.

- Actitude crítica e de rechazo hacia a discriminación de calquer índole no mundo laboral.
- Asunción da importancia do contrato como fonte xeneradora de dereitos e obrigas para las partes.
- Interese por coñecer as diferentes modalidades de contratación

UNIDADE DE TRABALLO Nº 3. O SALARIO E LA XORNADA DE TRABALLO.

- Principio de non discriminación salarial.
- Actitude positiva ante os distintos tipos de retribución.
- Valoración da importancia do salario como contraprestación do traballo prestado.
- Preocupación pola continua flexibilización das condicións de traballo.

UNIDADE DE TRABALLO Nº 4. QUÉ PODE OCORRER CO MEU CONTRATO DE TRABALLO?

- Concienciación de que as condicións laborais poden sufrir modificacións durante súa vixencia.
- Actitude de rechazo ante os despidos nulos, baseados en discriminacións anticonstitucionais.
- Actitude crítica ante o incumplimento do contrato de traballo por calquera das partes implicadas.
- Reconocemento das situacións de modificación, suspensión e extinción das relacións de traballo.

UNIDADE DE TRABALLO Nº 5. A SEGURIDADE SOCIAL.

- Comprensión do sistema público de amparo ante as continxencias negativas que o traballo pode ocasionar.
- Propiciar a loita contra o fraude en dita materia e a solidariedade coas partes máis débiles do mundo laboral.

UNIDADE DE TRABALLO Nº 6. O AUTOCONECHEMENTO E A TOMA DE DECISIÓNS.

- Predisposición para as tarefas autoavaliadoras das súas capacidades e actitudes.
- Hábito de traballo constante e previsor.
- Interés polas novas tecnoloxías.
- Fomento das relacións individuais y grupais
- Valoración da importancia dun correcto proceso de toma de decisións.

UNIDADE DE TRABALLO Nº 7. TÉCNICAS E INSTRUMENTOS PARA CONQUERIR EMPREGO.

- Actitude activa hacia a consecución dun emprego deseado.
- Iniciativa na búsqueda de emprego.
- Confianza nas capacidades persoais e profesionais propias.
- Valoración do espírito de superación persoal.
- Preocupación pola correcta presentación dunha carta de presentación e dun curriculum vitae.

UNIDADE DE TRABALLO Nº 8. SAÚDE E TRABALLO.

- Valoración da importancia dun medio ambiente protexido para una adecuada calidade de vida.
- Comprensión de que no traballo provócanse ambientes agresivos que atenten contra a saúde da persoa que traballa.
- Interese por mellorar as condicións de traballo e reducir os factores de risco.

UNIDADE DE TRABALLO Nº 9. PREVENCIÓN DE RISCOS LABORAIS.

- Valoración da importancia da actividade preventiva na empresa ao obxecto de evitar a sinistrabilidade laboral.
- Concienciación da necesidade de actuar nun medio ambiente laboral protexido.
- Participación en algún dos mecanismos de participación dos traballadores en materia de seguridade e saúde.

UNIDADE DE TRABALLO Nº 10 LOITA CONTRA INCENDIOS E SINALIZACION.

- Valoración da importancia dunha adecuada sinalización e prevención de incendios como elementos básicos da prevención.

UNIDADE DE TRABALLO Nº 11. ACTUACIÓN EN CASO DE ACCIDENTE.

- Valoración da importancia da necesidade de realizar una primeira intervención para evitar danos importantes ou morte dos feridos.

4.2.2. Contidos mínimos

Os contidos mínimos esixidos para cada un dos bloques temáticos dos que consta a presente programación didáctica son:

a) Lexislación e relacións laborais:

- Dereito Laboral: nacional e comunitario.
- Elementos esenciais dun contrato de traballo.
- Seguridade Social e outras prestacións.

a) Orientación e inserción socio-laboral:

- O proceso de busca de emprego.
- Iniciativas para o traballo por conta propia.
- Análises e avaliación do propio potencial profesional e dos intereses persoais.
- Itinerarios formativos/profesionalizadores.
- Hábitos sociais no discriminatorios.

a) Saúde laboral:

- Condicións de traballo e seguridade.
- Factores de risco: medidas de prevención e protección.
- Organización segura do traballo: técnicas xerais de prevención e protección.
- Primeiros auxilios.

4.2.3. Criterio de avaliación

UNIDADE DE TRABALLO Nº 1. QUÉ NORMAS REGULAN A MIÑA RELACIÓN LABORAL COA EMPRESA?

- Empregar as fontes básicas de información do Dereito Laboral, distinguindo os dereitos e obrigas que lles incumben.
- Coñecer os principios de aplicación e interpretación do Dereito Laboral.
- Identificar os convenios colectivos aplicables ao sector de actividade

UNIDADE DE TRABALLO Nº 2. O CONTRATO DE TRABALLO.

- Identificar os elementos esenciais dun contrato de traballo.
- Identificar as modalidades de contratación máis usuais utilizadas no mercado laboral.
- Identificar e cumprimentar correctamente os modelos oficiais do contrato.

UNIDADE DE TRABALO Nº 3. O SALARIO E A XORNADA DE TRABALLO.

- Discernimento dos distintos elementos retributivos que interveñen nunha nómina e confección da mesma.
- Determinar os distintos tipos de descanso aos que ten dereito un traballador.

UNIDADE DE TRABALLO Nº 4. QUÉ PODE OCORRER CÓ MEU CONTRATO DE TRABALLO?

- Coñecemento das causas de suspensión e extinción do contrato de traballo.
- Identificación das causas de modificación do contrato.
- Interpretación e análise das causas de despido.
- Elaboración de finiquitos.

UNIDADE DE TRABALLO Nº 5. A SEGURIDADE SOCIAL.

- Comprimentación de modelos sinxelos da Seguridade Social.
- Valorar o papel do sistema público da Seguridade Social.
- Relacionar correctamente as continxencias e prestacións da Seguridade Social.

UNIDADE DE TRABALLO Nº 6. O AUTOCONECIMENTO E A TOMA DE DECISIÓNS.

- Coñecemento dos procesos de tomas de decisións.
- Identificación das cualidades persoais e profesionais que inflúen no mesmo.

UNIDADE DE TRABALLO Nº 7. TÉCNICAS E INSTRUMENTOS PARA CONSEGUIR EMPREGO.

- Describir o proceso que hai que seguir e elaborar a documentación necesaria para a obtención dun emprego, partindo dunha oferta de traballo de acordo co seu perfil profesional.
- Confección correcta do currículo vitae e carta de presentación.
- Comportamento do/a alumno/a ante unha entrevista persoal.

UNIDADE DE TRABALLO Nº 8. SAÚDE E TRABALLO.

- Identificar en situacións de traballo tipo os factores de risco existente..
- Estudio dos factores que interveñen no medio ambiente laboral.
- Identificar as medidas de protección e prevención en función da situación de risco.

UNIDADE DE TRABALLO Nº 9. PREVENCIÓN DE RISCOS LABORAIS.

- Identificar as medidas de protección e prevención en función dos factores de risco presentes e baseándose nunha avaliación previa dos mesmos.
- Interpretar o sistema de obrigacións e dereitos dos traballadores en materia de seguridade e saúde no traballo.

UNIDADE DE TRABALLO Nº 10. LOITA CONTRA INCENDIOS E SINALIZACIÓN.

- Identificar os distintos tipos de sinais de seguridade e de prevención e protección contra incendios.

UNIDADE DE TRABALLO Nº 11. ACTUACIÓN EN CASO DE ACCIDENTE.

- Identificar as prioridades de intervención no suposto de varios lesionados, conforme ao criterio de maior risco vital intrínseco de lesións.
- Realizar a execución de técnicas sanitarias aplicando os protocolos establecidos.

4.2.4. Metodoloxía didáctica

Estratexias de ensino:

A continuación destacamos algunhas das características da Metodoloxía que se vai empregar para lograr un correcto desenvolvemento da Programación:

A.ACTIVA:

Case todas as actividades destacadas nos Procedementos as realizan os/as alumnos/as de forma autónoma. O profesor, en estes casos, se limita a :

- a) Introducir os temas.
- b) Facilitar a información adecuada
- c) Colaborar cos alumnos/as na posta en acción dunha actividade determinada.
- d) Moderar debates (En ocasións en colaboración con algún alumno/a)

Traballo Individual a través da realización de esquemas-resumo das unidades didácticas, realización de actividades diversas, estudos individualizados e recollida de información.

Traballo en Equipo para a realización de distintos procedementos de variada natureza.

B.PARTICIPATIVA:

Case todas as actividades deseñadas nos Procedementos implican participación, a maior parte das veces en equipo, e en ocasións en debates coa directa participación de todo o grupo-clase. Se realiza una actividade previa na que o profesor expón a forma correcta de realizar os debates, tomando decisións tales como:

- a) Elección de Moderador.
- b) Elección de grupos.
- c) Formas de discusión.
- d) Formas de Votación.

C.DEMOCRÁTICA:

Moitas das decisións deben tomarse por maioría, tendo en conta as propostas feitas con anterioridade, de forma individual ou en grupo.

D.FOMENTADORA DE LA TOLERANCIA:

Nas actividades grupais e nos debates de tipo xeral se propiciará un clima de tolerancia e de respecto polas ideas alleas.

1.1.6. Temporalización

As actividades lectivas da presente área se desenvolverán durante 65 horas lectivas en el presente curso escolar das que 5 horas dedicaranse as actividades complementarias. O horario da materia é de 2 sesións semanais de 50 minutos.

A secuenciación temporal das unidades de traballo durante o presente curso académico farase trimestral:

Primeiro trimestre: Bloque de Relacións Laborais.

Segundo Trimestre: Bloque de Orientación e inserción Laboral.

Terceiro Trimestre: Bloque de Seguridade.

Sinalar que debido ao reducido horario lectivo da área e as especiais características que poden presentar os alumnos no Programa a presente secuenciación poderá ser obxecto de modificación adaptándoa as necesidades e intereses dos/as alumnos/as participantes no programa.

4.2.5. Procedemento de avaliación

PRINCIPIOS XERAIS

1. Desenvolvemento de Capacidades Iniciais:

Toda avaliación ten un principio: as habilidades, coñecementos e actitudes que teñen os alumnos ao empezar o curso, e una finalidade: conseguir un sistema correcto de valoración que mida p desenvolvemento acadado ao longo do curso, en relación cos conceptos programados.

2. Secuenciación e Temporalización do desenvolvemento de capacidades:

Os obxectivos que os alumnos deben ir acadando ao longo do curso teñen que ser logrados de forma gradual, o control do progreso debe realizarse diariamente e concretarse, de forma oficial na avaliación trimestral e na avaliación final.

3. Graduación diversa os Obxectivos a alcanzar:

As capacidades e las actitudes terminais adquiridas polos alumnos/as deben valorarse de maneira distinta para cada un deles, pois na valoración debe ponderarse o grado de desenvolvemento acadado en relación coas capacidades e coñecementos iniciais.

4. Avaliación Individualizada:

Sé se aplicou con corrección o punto anterior a avaliación debe se individualizada, pois debe valorar os progresos de cada alumno/a en relación coa súa situación de partida.

5. Variacións dos criterios avaliadores:

A programación non debe ser entendida como una planificación ríxida e sen posibilidades de cambio, sino que, polo contrario deben facerse as oportunas adaptacións curriculares que teñan en conta, entre outras, las seguintes variables:

- A distinta capacidade dos alumnos/as.
- Factores externos de todo tipo que poden incidir no desenvolvemento normal do Curso , tales como perdas de clase por diversas causas e situacións persoais dos alumnos/as que podan incidir no seu rendemento.

Se la Programación cambia, de forma automática deben cambiarse tamén os criterios avaliadores tendo en conta os factores de cambio e a súa posible repercusión en el rendemento escolar dos/as alumnos/as.

6. Capacidades Mínimas a alcanzar:

Cada alumno/a debe ter un progreso adecuado a :

- Situación inicial de partida.
- Súa adaptación ás actividades programadas.
- Seu desenvolvemento cognitivo ao longo do curso.

Por elo dentro del marco xeral das capacidades terminais a alcanzar, cada alumno debe conseguir uns mínimos que son precisamente os que se deben concretar e ser alcanzados para superar con éxito a Avaliación Final del Módulo.

ELEMENTOS AVALIABLES

A nota de avaliación se determinará considerando:

- A asistencia a clase e la puntualidade: 10%. Por cada falta de asistencia que teña o alumno se lle descontará un 2% con lo que con 5 faltas terá neste apartado un cero. En canto ás faltas de puntualidade estas se asimilarán ás de asistencia, de tal forma que 2 faltas de puntualidade se considerarán como una falta de asistencia.
- A execución correcta dos exercicios individuais, ponderando o tempo de súa realización, as intervencións nas postas en común das actividades e a exposición dos traballos elaborados, así como a contestación ás preguntas prantexadas ao respecto, que se valorará nun 20%.
- La realización de traballos en grupo: 20%. No obstante naqueles grupos que polo número de traballos en grupo e individuais o profesor considere que non é necesario realizar exames o porcentaxe correspondente a este último se aplicará integramente aos traballos en grupo.
- E a participación nas actividades lectivas por parte do alumno: 10%
- A realización de exames ou controis, consistentes en probas obxectivas tipo test o de desenvolvemento: 40%

Sinalar que os anteriores elementos avaliáveis serán aplicados sempre e cando o alumno asista regularmente ás actividades lectivas, de tal forma que a falta de asistencia ás actividades da área que supoñan mais dun 25% das horas lectivas do trimestre impedirá a aplicación dos mesmos, establecéndose a posibilidade de que o/a alumno/a poda recuperar a avaliación ou avaliacións que se encontren nas anteriores situacións mediante unhas probas de suficiencia a realizar no último trimestre baseadas nas capacidades terminais dos trimestres pendentes.

Para obter unha cualificación final na área de 5 ou mais puntos, é necesario co alumno obteña en cada unha das avaliacións ordinarias 5 o mais puntos. Aqueles que teñan pendentes algunha avaliación poderán recuperar las mesmas en el último trimestre por medio de probas obxectivas e exercicios establecidos a criterio del profesor.

1.1.8 Actividades de ensino-aprendizaxe

O obxectivo das actividades e facilitar o aprendizaxe dos alumnos para alcanzar as capacidades terminais. Estas actividades, que poder ser grupais e individuais, deben seguir un orden.

Algunhas das actividades a desenrrolar son as seguintes:

- Lectura de prensa especializada
- Exposición na clase.
- Debate sobre actividades e conclusións extraídas.
- Realización dun glosario de termos relacionados co linguaxe propio do tema, actividade que realizárase ao longo de todo o curso.
- Citar algún convenio colectivo que coñezan os alumnos.

- Recopilar e cumprimentar modelos oficiais de contratos de traballo.
- Debatir sobre a conveniencia o inconveniencia de que exista o contrato de formación.
- Ler e comentar o artigo 8 do ET sobre a forma dos contratos de traballo.
- Redactar unha cláusula de proba e debatir sobre a importancia actual de dicho período. Realizar o traballo en grupo.
- Analizar as distintas partidas que compoñen unha liquidación de salarios.
- Efectuar un debate en torno a mobilidade xeográfica.
- Realizar un esquema sobre os deberes dos traballadores.
- Recopilar nóminas, finiquitos, cartas de despido, e contratos de traballo para analizar na aula.
- Realizar exercicios prácticos de cálculo de nóminas, finiquitos , redacción de contratos e cartas de despido.
- Localizar no ET, ler e comentar os artigos relativos á suspensión do contrato de traballo.
- Redactar de forma individual unha carta de dimisión con un preaviso de 15 días.
- Diseñar o itinerario profesional.
- Confeccionar cartas de presentación e currículos.
- Seleccionar na prensa diferentes ofertas de traballo ás que as alumnas/os poderían acudir.
- Simular entrevistas de traballo
- Conseguir unha estadística actualizada do Ministerio de Traballo sobre accidentes de traballo e intentar contrastar coa Unión Europea.
- Lectura de algúns artigos da Lei de Prevención de Riscos laborais.
- Indicar as accións preventivas observadas no lugar de estudio e describirlas brevemente.
- Diferenciar os equipos de protección individual dos colectivos.
- Citar os principais factores propios do traballador que inciden na enfermidade profesional.

4.2.6. Materiais e recursos didácticos

En todas as Unidades Didácticas trabállase co Caderno de Clase que deberán ir realizando los alumnos/as a medida que el curso vaia desenvolvéndose.

Os/as alumnos/as se les facilitará todo tipo de material de apoio para a correcta interpretación dos temas a impartir, incluíndose entre os mesmos: Fotocopias de libros, de textos legais (lexislación laboral actualizada, guía laboral, estatuto dos traballadores) y de recortes de prensa e revistas especializadas.

Os/as alumnos/as deberán aportar á Biblioteca de Aula recortes de prensa relativos aos bloques que compoñen a programación e documentos que no seu entorno familiar puideran ter sobre ditos temas.

Algunhas unidades didácticas se apoiarán coa proxección de vídeos sobre temas que nelas se imparten. Tamén recursos en Internet.

1.1.10. Temas transversais

A relación dos Temas Transversais varía segundo distintos expertos desta materia, no obstante o anterior, podemos citar a continuación unha lista dos principais temas que poden ser considerados imprescindibles, son os seguintes:

1. Educación para a Paz.
2. Educación Ambiental.
3. Educación do Consumidor
4. Educación para a Igualdade.
5. Educación Vial.
6. Educación para a Saúde.

Súas características principais son:

a) Todos estes temas están ligados a un sistema de valores entre os cales están:

- A Vida
- A Liberdade
- A Responsabilidade
- O Respetto e a Tolerancia
- A Xustiza.

b) Deben estar desenvolvidos no Proxecto Educativo e Curricular del Centro.

c) Deben integrarse en todos os Módulos a impartir.

Quedan integrados en el Currículo do módulo:

1. Incluíndoos na Programación
2. Integrándoos en las actividades de los Procedementos diseñados.
3. Incluindo en los criterios de avaliación medidas que incluían a valoración dos procedementos especialmente diseñados para medir o grado de desenvolvemento no estudo dos Temas Transversais.

4.2.7. Actividades complementarias e extraescolares

4.2.8. Medidas de atención á diversidade

Partiendo del desarrollo cognitivo y del grado de madurez que los alumnos/as tengan al inicio del Curso, la Programación atenderá, con instrumentos distintos a los habituales y que se analizan a continuación, a la posible diversidad que muy probablemente se reflejará en el aula.

De éste modo se va a realizar las siguientes Fases en el tratamiento de la Diversidad:

1. Antes de Realizar la Programación:

Se consultará con el Departamento de Orientación para conocer si existen dificultades con algún alumno respecto a:

- Expresión oral y escrita.
- La capacidad de abstracción.
- La correcta utilización y valoración de las fuentes de información.
- La utilización de la Lógica en la resolución de problemas diversos.
- El dominio de las Técnicas de Estudio más elementales.

2. Al realizar la Programación:

Adaptaciones Curriculares para los alumnos/as en los que se haya detectado carencias en las pruebas anteriores, pudiéndose tomar, entre otras, las siguientes decisiones:

a) Actividades de Refuerzo en las Áreas en las que se ha detectado algún tipo de deficiencias (En colaboración estrecha con el departamento de Orientación)

b) Señalización de unos objetivos mínimos a alcanzar por los alumnos menos capacitados, distintos a los generales del resto de la clase.

c)Previsión de tareas recuperadoras especiales.

d)Previsión de distintas pruebas evaluadoras, potenciando en su caso, pruebas orales que puedan aportar elementos distintos a los que proporcionan las pruebas escritas de tipo tradicional.

3. En el Desarrollo de la Programación:

a)Ejercicios con el grupo-clase a realizar al finalizar el 1º trimestre, que intenten detectar:

- El grado de integración de los alumnos/as con sus compañeros/as.
- La participación en los trabajos de grupo.
- La colaboración activa en tareas comunes.
- El respeto y la tolerancia hacia las ideas ajenas.

b)Comprobación de si las Programaciones (la general y la adaptada para los alumnos con carencias) van cumpliendo sus objetivos. Esta comprobación puede fundamentarse con el cumplimiento de las siguientes actividades:

- Análisis de los ejercicios señalados en el punto anterior.
- Información del departamento de Orientación sobre las tareas de apoyo y refuerzo realizadas fuera del Aula.

a)Cambios en las programaciones se comprueba que éstas no van cumpliendo con los objetivos marcados, especialmente en lo relativo al cuidado o atención a la diversidad.

4. Al realizar las Actividades de Evaluación.

a)Las pruebas de evaluación para los alumnos con programaciones especiales por problemas de Diversidad, no pueden ser de la misma índole que las previstas para el resto de la clase, porque deben medir distintos progresos, ya que unos y otros arrancaron desde momentos distintos en cuanto a nivel de aprendizaje.

b)Al haberse señalado unos objetivos mínimos a cumplir, distintos para unos y otros alumnos, las pruebas que midan el cumplimiento de éstos objetivos deben ser también distintas.

4.2.8.1 Diversificación Curricular.

4.2.8.2 Adaptación Curricular.

5.-Formación e orientación laboral

5.1. Competencias Básicas

5.2. ESA Módulo I/II

5.2.1. Obxectivos.

- Desenvolver as capacidades persoais que faciliten planificar un proxecto persoal e profesional.
- Desenvolver actitudes, hábitos e estratexias que faciliten a procura dun emprego acorde coas aptitudes e cos intereses propios.
- Valorar a necesidade da motivación, da autoestima e da formación ao longo de toda a vida.
- Coñecer as opcións de orientación do mundo laboral, as fontes de emprego e as súas condicións.
- Coñecer as características do mundo laboral, asumindo as condicións da vida activa e a relación entre a formación e os requisitos profesionais.
- Coñecer o marco legal que regula as relacións laborais.
- Coñecer e valorar os hábitos de seguridade e hixiene no traballo, e asumir a responsabilidade persoal.
- Tomar conciencia da importancia dunha cultura emprendedora.

5.3. Módulo I

5.3.1. Contidos

Os contidos recollidos nesta programación impartiranse no primer cuatrimestre. Comprende un total de catro unidades didácticas, organizadas e distribuídas en dous bloques temáticos. Fase referencia destes contidos dentro de cada unidade didáctica.

Bloque : Lexislación Laboral e relacións Laborais.

Este bloque está formado por dous unidades didácticas:

- Unidade didáctica 1: O dereito laboral
- Unidade didáctica 2: O Contrato de traballo.

Bloque 2: Orientación e inserción socio-laboral.

Este bloque está formado por dous unidades didácticas:

- Unidade didáctica 3: Formación e emprego.
- Unidade didáctica 4: O proceso de búsqueda de emprego.

5.3.1.1 Conceptuais

UD. Nº1. O DEREITO LABORAL

- Concepto de dereito do traballo.
- As normas aplicables a miña relación laboral.
- Dereitos e deberes laborais básicos.

UD. Nº2. O CONTRATO DE TRABALLO.

- Concepto e elementos do contrato de traballo.
- Clases de contrato de traballo.
- O contrato de formación.
- Horarios e xornada laboral.
- Modificación, suspensión e extinción do contrato.
- Nóminas o recibo salarial.
- Seguridade Social.

UD.Nº 3. O MERCADO DE TRABALLO.

- Oferta e demanda de emprego
- Intereses socio-laborais.
- As familias profesionais.
- Recursos de autoorientación profesional.
- O proxecto persoal e profesional.

UD. Nº 4. O PROCESO DE BÚSQUEDA DE EMPREGO.

- O proceso de selección.
- Cómo preparar o teu currículo viate.
- A carta de presentación.
- As probas de selección.
- Cómo prepararse para unha entrevista de traballo.

5.3.1.2 Procedementais

UNIDADE DE TRABALLO Nº 1: O DEREITO LABORAL .

- Identificar qué tipo de traballos constitúen unha relación laboral.
- Coñecer das distintas normas que conteñen aspectos relacionados co Dereito Laboral.
- Recoñecer os dereitos e deberes que emanan da relación laboral.

UNIDADE DE TRABALLO UNIDAD DE TRABAJO Nº 2: O CONTRATO DE TRABALLO.

- Coñecer a estrutura dun contrato de traballo.
- Interpretar as condicións que debe cumprir para a validez do mesmo.
- Distinguir los diferentes tipos de contratos de traballo existente en la actualidade e as súas características máis importantes.
- Determinar os horarios, xornadas laborais e identificar os distintos conceptos en que poden dividirse o salario.
- Diferenciar os supostos de modificación e suspensión da relación laboral.
- Coñecer o sistema da seguridade social.

UNIDADE DE TRABALLO Nº 3: FORMACIÓN E EMPREGO.

- Coñecer con exactitude que ensinanzas conducen directamente ao mundo laboral.
- Comprender o significado de perfil profesional.
- Autodefinirse persoal e profesionalmente.
- Fixar os mecanismos que axudan á detección dos intereses persoais e socioprofesional.

UNIDADE DE TRABAJO Nº 4: O PROCESO DE BÚSQUEDA DE EMPREGO.

- Aplicar técnicas e procedementos que faciliten o acceso a unha ocupación.
- Diferenciar as formas de acceso aos postos de traballo.
- Seguir os pasos adecuados na búsqueda de emprego.
- Identificar e avaliar as propias capacidades, actitudes e coñecemento con valor profesionalizador.
- Cumprimentar a documentación necesaria para acceder a un emprego, desde a solicitude, pasando por o curriculum vitae ata a entrevista.

5.3.1.3 Actitudinais

UNIDADE DE TRABAJO Nº 1: O DEREITO LABORAL.

- Curiosidade e interese polo coñecemento do dereito do traballo.
- Respeto polo cumprimento da normativa laboral.
- Comprensión da relación laboral como fonte xeneradora de dereito e obrigas para as partes.

UNIDADE DE TRABAJO Nº 2. O CONTRATO DE TRABAJO.

- Actitude crítica e de rechazo hacia a discriminación de calquer índole no mundo laboral.
- Asunción da importancia do contrato como fonte xeneradora de dereitos e obrigas para las partes.
- Interese por coñecer as diferentes modalidades de contratación.
- Actitude positiva ante os distintos tipos de retribución.
- Valoración da importancia do salario como contraprestación do traballo prestado.

UNIDADE DE TRABAJO Nº 3. FORMACIÓN E EMPREGO.

- Valoración positiva das saídas profesionais.
- Actitude positiva hacia a consecución da familia profesional que lle guste.
- Interese polo proxecto persoal e profesional.

UNIDADE DE TRABAJO Nº 4.O PROCESO DE BÚSQUEDA DE EMPREGO.

- Actitude positiva ante a búsqueda de emprego.
- Predisposición para utilizar os diferentes medios de búsqueda de emprego.
- Desenrolar habilidades, destrezas e actitudes de avaliación dun mesmo e delas posibilidades que ofrece o mercado de traballo.
- Valorar as distintas posibilidades de traballo que ofrecen as empresas privadas.

5.3.1.4 Competencias Básicas por tema:

		TEMAS											
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
C O M P E T E N C I A S	1												
	2												
	3												
	4												
	5												
	6												
	7												
	8												

Competencias: 1.- Competencia en comunicación lingüística. 2.- Competencia matemática. 3.- Competencia en conciencia e expresión corporal. 4.- Tratamento da información e competencia dixital. 5.- Competencia social e cidadá. 6.- Competencia en aprendizaxe ao longo da vida. 7.- Competencia en resolución de problemas. 8.- Autonomía e iniciativa persoal.

5.3.2. 1.1.3..Contidos mínimos (módulo I)

Os contidos mínimos esixidos para cada bloque temático dos que consta a presente programación didáctica son:

a)Lexislación e relacións laborais:

- Normas do Dereito Laboral.
- Elementos esenciais dun contrato de traballo.
- Seguridade Social e outras prestacións.

b) Orientación e inserción socio-laboral:

- O proceso de busca de emprego.
- Iniciativas para o traballo por conta propia.
- Análises e avaliación do propio potencial profesional e dos intereses persoais.
- Itinerarios formativos/profesionalizadores.

5.3.3. Criterios de avaliación

UNIDADE DE TRABAJO Nº 1. O DEREITO LABORAL.

- Empregar as fontes básicas de información do Dereito Laboral, distinguindo os dereitos e obrigas que lles incumben.
- Coñecer os principios de aplicación e interpretación do Dereito Laboral.
- Identificar os convenios colectivos aplicables ao sector de actividade

UNIDADE DE TRABAJO Nº 2. O CONTRATO DE TRABAJO.

- Identificar os elementos esenciais dun contrato de traballo.
- Identificar as modalidades de contratación máis usuais utilizadas no mercado laboral.
- Identificar e cumprimentar correctamente os modelos oficiais do contrato.
 - Discernimento dos distintos elementos retributivos que interveñen nunha nómina.
- Coñecer as causas de suspensión e extinción do contrato de traballo.

UNIDADE DE TRABAJO Nº 3. FORMACIÓN E EMPREGO.

- Identificar e avaliar as capacidades, actitudes e os coñecementos propios con valor profesionalizador.
- Identificar as ofertas formativas e a súa demanda laboral referida ao seu interese.
 1. Identificar as distintas saídas profesionais.
 2. Describir un itinerario formativo-profesionalizador.

UNIDADES DE TRABAJO Nº 4. O PROCESO DE BÚSQUEDA DE EMPREGO.

- Descibir o proceso que hai que seguir e elaborar a documentación necesaria para a obtención dun emprego, partindo dunha oferta de traballo de acordo co seu perfil profesional.
- Confección correcta do currículo vitae e carta de presentación.
- Comportamento do/a alumno/a ante unha entrevista persoal.

5.4. Módulo II

5.4.1. Contidos

Os contidos impartiranse no segundo cuatrimestre, e comprende un total de 3 unidades didácticas organizadas e distribuídas en un bloque temático.

Bloque : Saúde laboral.

Este bloque está formado por a seguintes unidades:

- Unidade didáctica 5: As condicións de traballo e seguridade.
- Unidade didáctica 6: Factores de riscos laborais.
- Unidade didáctica 7: Medidas de prevención e protección de riscos laborais.

5.4.1.1 Conceptuais

UNIDADE DE TRABALLO Nº5. AS CONDICIÓNES DE TRABALLO E SEGURIDADE.

- Concepto de saúde laboral.
- Condicións de traballo e saúde.
- O medio ambiente do traballo.

UNIDADE DE TRABALLO Nº6. FACTORES DE RISCOS LABORAIS.

- Riscos profesionais. Factores.
- Danos profesionais.

UNIDADE DE TRABALLO Nº 7. MEDIDAS DE PREVENCIÓN E PROTECCIÓN DE RISCOS LABORAIS.

Técnicas de prevención.

- Máquinas e Ferramentas.
- Os equipos de protección individual.
- Loita contra incendios.
- Sinalización de seguridade.
- Primeiros auxilios.

5.4.1.2 Procedementais

UNIDADE DE TRABALLO Nº 5. AS CONDICIÓNES DE TRABALLO E SEGURIDADE.

- Recoñecer a importancia fundamental que teñen para todas as persoas o cumprimento das normas sobre a saúde e a seguridade no traballo.
- Exercer o dereito e cumprir as obrigacións que teñen os traballadores relativos a súa saúde e a seguridade no traballo.

- Distinguir quen son os suxeitos obrigados ao mantemento da saúde laboral, tanto dentro como fora do ámbito da empresa.

UNIDADE DE TRABAJO Nº 6. FACTORES DE RISCOS LABORAIS.

- Determinar os elementos o factores de riscos máis frecuentes no ámbito laboral e a maneira de evitalos.
- Recoñecer os danos que se poden producir á saúde a causa de accidentes e enfermidades profesionais e as súas consecuencias.

UNIDADE DE TRABAJO Nº 7. MEDIDAS DE PREVENCIÓN E PROTECCIÓN DE RISCOS LABORAIS.

- Recoñecer as diferentes técnicas de prevención de riscos laborais.
- Tomar as principais medidas de protección persoal no traballo.
- Distinguir as diferentes sinais de seguridade existentes.
- Diferenciar algunhas medidas xerais para mellorar a seguridade no traballo.
- Coñecer as técnicas de primeiros auxilios.

5.4.1.3 Actitudinais

UNIDADE DE TRABAJO Nº 5. AS CONDICIÓNES DE TRABAJO E SEGURIDADE.

- Actitude positiva hacia as normas sobre a seguridade e hixiene.
- Aceptación de que a seguridade e a saúde laboral é responsabilidade tripartita de: administración, empresarios e traballadores.

UNIDADE DE TRABAJO Nº 6. FACTORES DE RISCOS LABORAIS.

- Preocupación polos índices de siniestralidade laboral do país.
- Conciencia de que a actividade laboral supón un contacto con todo tipo de riscos: físicos, químicos, biolóxicos e organizativos que poden resultar prexudicial para a saúde.
- Actitude positiva ante as normas establecidas para a protección antes riscos laborais.

UNIDADE DE TRABAJO Nº 7. MEDIDAS DE PREVENCIÓN E PROTECCIÓN DE RISCOS LABORAIS.

- Valoración positiva da existencia de planes de emerxencia como salvaguarda da saúde dos traballadores.
- Interese por participar na medida dos propios coñecementos e medios, na educación sobre seguridade e saúde laboral.
- Predisposición para a prevención e protección.
- Tendencia á prevención.

5.4.1.4 Competencias Básicas por tema:

		TEMAS											
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
C O M P E T E N C I A S	1												
	2												
	3												
	4												
	5												
	6												
	7												
	8												

Competencias: 1.- Competencia en comunicación lingüística. 2.- Competencia matemática. 3.- Competencia en conciencia e expresión corporal. 4.- Tratamento da información e competencia dixital. 5.- Competencia social e cidadá. 6.- Competencia en aprendizaxe ao longo da vida. 7.- Competencia en resolución de problemas. 8.- Autonomía e iniciativa persoal.

5.4.2. Contidos mínimos (módulo II)

Os contidos mínimos esixidos para cada bloque temático dos que consta a presente programación didáctica son:

Saúde laboral:

- Condicións de traballo e seguridade.
- Factores de risco: medidas de prevención e protección.
- Organización segura do traballo: técnicas xerais de prevención e protección.
- Primeiros auxilios.

5.4.3. Criterios de avaliación

UNIDADE DE TRABALLO Nº 5. AS CONDICIÓNS DE TRABALLO E SEGURIDADE.

- Coñecer as normas de seguridade e hixiene no traballo
- Estudo dos factores que interveñen no medio ambiente laboral.

UNIDADE DE TRABALLO Nº 6. FACTORES DE RISCOS LABORAIS.

- Ser consciente da importancia de prever os danos derivados do traballo.
- Clasificar os danos e consecuencias dos factores de riscos laborais.
- Comprender a influencia que teñen as condicións de traballo nos riscos laborais.
- Recoñecer e avaliar os riscos dun posto de traballo.

UNIDADE DE TRABALLO Nº 7. MEDIDAS DE PREVENCIÓN E PROTECCIÓN DE RISCOS LABORAIS.

- Identificar as medidas de protección e prevención en función dos factores de risco presentes e baseándose nunha avaliación previa dos mesmos.
- Interpretar o sistema de obrigacións e dereitos dos traballadores en materia de seguridade e saúde no traballo.
- Interpretar as sinais de seguridade no traballo.
- Identificar os distintos tipos de sinais de seguridade e de prevención e protección contra incendios.
- Ser consciente da importancia de dominar técnicas de primeiros auxilios.

5.4.4. Metodoloxía didáctica

1.1.5.1. Estratexias de ensino:

A continuación destacamos algunhas das características da Metodoloxía que se vai empregar para lograr un correcto desenvolvemento da Programación:

• **ACTIVA:**

Case todas as actividades destacadas nos Procedementos as realizan os/as alumnos/as de forma autónoma. O profesor, en estes casos, se limita a :

a) Introducir os temas.

- b) Facilitar a información adecuada
- c) Colaborar cos alumnos/as na posta en acción dunha actividade determinada.
- d) Moderar debates (En ocasións en colaboración con algún alumno/a)

Traballo Individual a través da realización de esquemas-resumo das unidades didácticas, realización de actividades diversas, estudos individualizados e recollida de información.

Traballo en Equipo para a realización de distintos procedementos de variada natureza.

•PARTICIPATIVA:

Case todas as actividades deseñadas nos Procedementos implican participación, a maior parte das veces en equipo, e en ocasións en debates coa directa participación de todo o grupo-clase. Se realiza una actividade previa na que o profesor expón a forma correcta de realizar os debates, tomando decisións tales como:

- a) Elección de Moderador.
- b) Elección de grupos.
- c) Formas de discusión.
- d) Formas de Votación.

•DEMOCRÁTICA:

Moitas das decisións deben tomarse por maioría, tendo en conta as propostas feitas con anterioridade, de forma individual ou en grupo.

•FOMENTADORA DE LA TOLERANCIA:

Nas actividades grupais e nos debates de tipo xeral se propiciará un clima de tolerancia e de respecto polas ideas alleas.

1.1.6. Temporalización

No **módulo I e II** o horario da materia é de 1 sesións semanais de 50 minutos, que desenvolveránse por cuatrimestres.

As características do grupo poden axilizar ou retardar o desenvolvemento das unidades. Algunha precisará menos tempo porque se comprende ben, outras, alongaranse porque son máis complexas para o grupo ou porque suscitan comentarios e debates na aula. Con todo, cómpre trazar unha temporización para marcar un ritmo e abranger o amplo temario que temos por diante.

A secuenciación temporal das unidades de traballo farase cuatrimestralmente

No módulo I, no primeiro cuatrimestre o bloque 1 e 2:

-Lexislación Laboral e relacións Laborais.

Este bloque está formado por dous unidades didácticas:

- Unidade didáctica 1: O dereito laboral.
- Unidade didáctica 2: O Contrato de traballo.

Bloque 2: Orientación e inserción socio-laboral.

Este bloque está formado por dous unidades didácticas:

- Unidade didáctica 3: Formación e emprego.

- Unidade didáctica 4: O proceso de búsqueda de emprego.

No módulo II, no segundo cuatrimestre o bloque 3:

Bloque : Saúde laboral.

Este bloque está formado por a seguintes unidades:

- Unidade didáctica 5: As condicións de traballo e seguridade.
- Unidade didáctica 6: Factores de riscos laborais.
- Unidade didáctica 7: Medidas de prevención e protección de riscos laborais.

Sinalar que e unha temporalización aproximada, dado que debido ao reducido horario lectivo da área e as diferentes características que poden presentar os alumnos da ESA a presente secuenciación poderá ser obxecto de modificación adaptándoa as necesidades e intereses dos/as alumnos/as.

5.4.5. Procedemento de avaliación

PRINCIPIOS XERAIS

1. Desenvolvemento de Capacidades Iniciais:

Toda avaliación ten un principio: as habilidades, coñecementos e actitudes que teñen os alumnos ao empezar o curso, e una finalidade: conseguir un sistema correcto de valoración que mida p desenvolvemento acadado ao longo do curso, en relación cos conceptos programados.

2. Secuenciación e Temporalización do desenvolvemento de capacidades:

Os obxectivos que os alumnos deben ir acadando ao longo do curso teñen que ser logrados de forma gradual, o control do progreso debe realizarse diariamente e concretarse, de forma oficial na avaliación trimestral e na avaliación final.

3. Graduación diversa os Obxectivos a alcanzar:

As capacidades e las actitudes terminais adquiridas polos alumnos/as deben valorarse de maneira distinta para cada un deles, pois na valoración debe ponderarse o grado de desenvolvemento acadado en relación coas capacidades e coñecementos iniciais.

4. Avaliación Individualizada:

Sé se aplicou con corrección o punto anterior a avaliación debe se individualizada, pois debe valorar os progresos de cada alumno/a en relación coa súa situación de partida.

5. Variacións dos criterios avaliadores:

A programación non debe ser entendida como una planificación ríxida e sen posibilidades de cambio, sino que, polo contrario deben facerse as oportunas adaptacións curriculares que teñan en conta, entre outras, las seguintes variables:

- A distinta capacidade dos alumnos/as.
- Factores externos de todo tipo que poden incidir no desenvolvemento normal do Curso , tales como perdas de clase por diversas causas e situacións persoais dos alumnos/as que podan incidir no seu rendemento.

Se la Programación cambia, de forma automática deben cambiarse tamén os criterios avaliadores tendo en conta os factores de cambio e a súa posible repercusión en el rendemento escolar dos/as alumnos/as.

6. Capacidades Mínimas a alcanzar:

Cada alumno/a debe ter un progreso adecuado a :

- Situación inicial de partida.
- Súa adaptación ás actividades programadas.
- Seu desenvolvemento cognitivo ao longo do curso.

Por elo dentro del marco xeral das capacidades terminais a alcanzar, cada alumno debe conseguir uns mínimos que son precisamente os que se deben concretar e ser alcanzados para superar con éxito a Avaliación Final del Módulo.

ELEMENTOS AVALIABLES

A nota de avaliación se determinará considerando:

- A asistencia a clase e la puntualidade: 10%. Por cada falta de asistencia que teña o alumno se lle descontará un 2% con lo que con 5 faltas terá neste apartado un cero. En canto ás faltas de puntualidade estas se asimilarn ás de asistencia, de tal forma que 2 faltas de puntualidade se considerarán como una falta de asistencia.
- A execución correcta dos exercicios individuais, ponderando o tempo de súa realización, as intervencións nas postas en común das actividades e a exposición dos traballos elaborados, así como a contestación ás preguntas prantexadas ao respecto, que se valorará nun 20%.
- La realización de traballos en grupo: 20%. No obstante naqueles grupos que polo número de traballos en grupo e individuais o profesor considere que non é necesario realizar exames o porcentaxe correspondente a este último se aplicará integramente aos traballos en grupo.
- E a participación nas actividades lectivas por parte do alumno: 10%
- A realización de exames ou controis, consistentes en probas obxectivas tipo test o de desenvolvemento: 40%

Sinalar que os anteriores elementos avaliáveis serán aplicados sempre e cando o alumno asista regularmente ás actividades lectivas, de tal forma que a falta de asistencia ás actividades da área que supoñan mais dun 25% das horas lectivas do trimestre impedirá a aplicación dos mesmos, establecéndose a posibilidade de que o/a alumno/a poda recuperar a avaliación ou avaliacións que se encontren nas anteriores situacións mediante unhas probas de suficiencia a realizar no último trimestre baseadas nas capacidades terminais dos trimestres pendentes.

Para obter unha cualificación final na área de 5 ou mais puntos, é necesario co alumno obteña en cada unha das avaliacións ordinarias 5 o mais puntos. Aqueles que teñan pendentes algunha avaliación poderán recuperar las mesmas en el último trimestre por medio de probas obxectivas e exercicios establecidos a criterio del profesor.

1.1.8 Actividades de ensino-aprendizaxe

O obxectivo das actividades e facilitar o aprendizaxe dos alumnos para alcanzar as capacidades terminais. Estas actividades, que poder ser grupais e individuais, deben seguir un orden.

Algunhas das actividades a desenrrolar son as seguintes:

- Lectura de prensa especializada
- Exposición na clase.
- Debate sobre actividades e conclusións extraídas.
- Realización dun glosario de termos relacionados co linguaxe propio do tema, actividade que realizárase ao longo de todo o curso.
- Citar algún convenio colectivo que coñezan os alumnos.
- Recopilar e complimentar modelos oficiais de contratos de traballo.
- Ler e comentar o artigo 8 do ET sobre a forma dos contratos de traballo.
- Redactar unha cláusula de proba e debater sobre a importancia actual de dicho período.
- Realizar o traballo en grupo.
- Analizar as distintas partidas que compoñen unha liquidación de salarios.
- Efectuar un debate en torno a mobilidade xeográfica.
- Realizar un esquema sobre os deberes dos traballadores.
- Recopilar nóminas, finiquitos, cartas de despido, e contratos de traballo para analizar na aula.
- Realizar exercicios prácticos de finiquitos , redacción de contratos e cartas de despido.
- Localizar no ET, ler e comentar os artigos relativos á suspensión do contrato de traballo.
- Redactar de forma individual unha carta de dimisión con un preaviso de 15 días.
- Diseñar o itinerario profesional.
- Confeccionar cartas de presentación e currículos.
- Seleccionar na prensa diferentes ofertas de traballo ás que as alumnas/os poderían acudir.
- Simular entrevistas de traballo
- Lectura de algúns artigos da Lei de Prevención de Riscos laborais.
- Indicar as accións preventivas observadas no lugar de estudo e describirlas brevemente.
- Diferenciar os equipos de protección individual dos colectivos.
- Citar os principais factores propios do traballador que inciden na enfermidade profesional.

5.4.6. Materiais e recursos didácticos

En todas as Unidades Didácticas trabállase co Caderno de Clase que deberán ir realizando los alumnos/as a medida que el curso vaia desenvolvéndose.

Os/as alumnos/as se les facilitará todo tipo de material de apoio para a correcta interpretación dos temas a impartir, incluíndose entre os mesmos: Fotocopias de libros, de textos legais (lexislación laboral actualizada, guía laboral, estatuto dos traballadores) y de recortes de prensa e revistas especializadas.

Os/as alumnos/as deberán aportar á Biblioteca de Aula recortes de prensa relativos aos bloques que compoñen a programación e documentos que no seu entorno familiar puideran ter sobre ditos temas.

Algunhas unidades didácticas se apoiarán coa proxección de vídeos sobre temas que nelas se imparten. Tamén recursos en Internet.

1.1.10. Temas transversais

A relación dos Temas Transversais varía segundo distintos expertos desta materia, no obstante o anterior, podemos citar a continuación unha lista dos principais temas que poden ser considerados imprescindibles, son os seguintes:

1. Educación para a Paz.
2. Educación Ambiental.
3. Educación do Consumidor
4. Educación para a Igualdade.

5. Educación Vial.
6. Educación para a Saúde.

Súas características principais son:

- a) Todos estes temas están ligados a un sistema de valores entre os cales están:
 - A Vida
 - A Liberdade
 - A Responsabilidade
 - O Respetto e a Tolerancia
 - A Xustiza.
- b) Deben estar desenvolvidos no Proxecto Educativo e Curricular del Centro.
- c) Deben integrarse en todos os Módulos a impartir.

Quedan integrados en el Currículo do módulo:

1. Incluíndoos na Programación
2. Integrándoos en las actividades de los Procedementos diseñados.
3. Incluindo en los criterios de avaliación medidas que incluían a valoración dos procedementos especialmente diseñados para medir o grado de desenvolvemento no estudo dos Temas Transversais.

5.4.7. Actividades complementarias e extraescolares

5.4.8. Medidas de atención á diversidade

Partiendo del desarrollo cognitivo y del grado de madurez que los alumnos/as tengan al inicio del Curso, la Programación atenderá, con instrumentos distintos a los habituales y que se analizan a continuación, a la posible diversidad que muy probablemente se reflejará en el aula.

De éste modo se va a realizar las siguientes Fases en el tratamiento de la Diversidad:

1. Antes de Realizar la Programación:

Se consultará con el Departamento de Orientación para conocer si existen dificultades con algún alumno respecto a:

- Expresión oral y escrita.
- La capacidad de abstracción.
- La correcta utilización y valoración de las fuentes de información.
- La utilización de la Lógica en la resolución de problemas diversos.
- El dominio de las Técnicas de Estudio más elementales.

2. Al realizar la Programación:

Adaptaciones Curriculares para los alumnos/as en los que se haya detectado carencias en las pruebas anteriores, pudiéndose tomar, entre otras, las siguientes decisiones:

- Actividades de Refuerzo en las Áreas en las que se ha detectado algún tipo de deficiencias (En colaboración estrecha con el departamento de Orientación)

- Señalización de unos objetivos mínimos a alcanzar por los alumnos menos capacitados, distintos a los generales del resto de la clase.

- Previsión de tareas recuperadoras especiales.

- Previsión de distintas pruebas evaluadoras, potenciando en su caso, pruebas orales que puedan aportar elementos distintos a los que proporcionan las pruebas escritas de tipo tradicional.

3. En el Desarrollo de la Programación:

a) Ejercicios con el grupo-clase a realizar al finalizar el 1º trimestre, que intenten detectar:

- El grado de integración de los alumnos/as con sus compañeros/as.
- La participación en los trabajos de grupo.
- La colaboración activa en tareas comunes.
- El respeto y la tolerancia hacia las ideas ajenas.

b) Comprobación de si las Programaciones (la general y la adaptada para los alumnos con carencias) van cumpliendo sus objetivos. Esta comprobación puede fundamentarse con el cumplimiento de las siguientes actividades:

- Análisis de los ejercicios señalados en el punto anterior.
- Información del departamento de Orientación sobre las tareas de apoyo y refuerzo realizadas fuera del Aula.

a) Cambios en las programaciones se comprueba que éstas no van cumpliendo con los objetivos marcados, especialmente en lo relativo al cuidado o atención a la diversidad.

4. Al realizar las Actividades de Evaluación.

- Las pruebas de evaluación para los alumnos con programaciones especiales por problemas de Diversidad, no pueden ser de la misma índole que las previstas para el resto de la clase, porque deben medir distintos progresos, ya que unos y otros arrancaron desde momentos distintos en cuanto a nivel de aprendizaje.

- Al haberse señalado unos objetivos mínimos a cumplir, distintos para unos y otros alumnos, las pruebas que midan el cumplimiento de éstos objetivos deben ser también distintas.

5.4.8.1 Diversificación Curricular

5.4.8.2 Adaptación Curricular

5.5. ESA Módulo III/IV

5.5.1. Obxectivos.

- Desenvolver as capacidades persoais que faciliten planificar un proxecto persoal e profesional.
- Desenvolver actitudes, hábitos e estratexias que faciliten a procura dun emprego acorde coas aptitudes e cos intereses propios.
- Valorar a necesidade da motivación, da autoestima e da formación ao longo de toda a vida.
- Coñecer as opcións de orientación do mundo laboral, as fontes de emprego e as súas condicións.
- Coñecer as características do mundo laboral, asumindo as condicións da vida activa e a relación entre a formación e os requisitos profesionais.
- Coñecer o marco legal que regula as relacións laborais.
- Coñecer e valorar os hábitos de seguridade e hixiene no traballo, e asumir a responsabilidade persoal.
- Tomar conciencia da importancia dunha cultura emprendedora.

5.6. Módulo III

5.6.1. Contidos

Os contidos recollidos nesta programación impartiranse no primer cuatrimestre. Comprende un total de cinco unidades didácticas, organizadas e distribuídas nun bloque temático. Fase referencia destes contidos dentro de cada unidade didáctica.

Bloque : Lexislación Laboral e relacións Laborais.

Este bloque está formado por cinco unidades didácticas:

- Unidade didáctica 1: ¿Qué normas regulan a miña relación laboral con la empresa?
- Unidade didáctica 2: O Contrato de traballo.
- Unidade didáctica 3: O Salario e a xornada de traballo
- Unidade didáctica 4: ¿Qué pode ocorrer co meu contrato de traballo?
- Unidade didáctica 5: A Seguridade social.

5.6.1.1 Conceptuais

UNIDADE DE TRABALLO Nº1. ¿QUÉ NORMAS REGULAN A MIÑA RELACIÓN LABORAL CON LA EMPRESA?

- a)O Dereito do Traballo.
- b)As normas aplicables a miña relación laboral.

UNIDADE DE TRABALLO Nº2. O CONTRATO DE TRABALLO.

- Concepto e elementos do contrato de traballo.
- Clases de contrato de traballo.
- O contrato de formación.

UNIDADE DE TRABALLO Nº3. O SALARIO E A XORNADA DE TRABALLO.

- O salario: concepto, elementos e clases.

- A nómina: Estrutura.
- A xornada de traballo. Descansos, festas e vacacións.

UNIDADE DE TRABALLO Nº 4. QUÉ PODE OCORRIR CO MEU CONTRATO DE TRABALLO?

- Modificación do contrato de traballo.
- A suspensión do contrato de traballo.
- A extinción do contrato.
- As débedas do empresario có traballador.

UNIDADE DE TRABALLO Nº 5. A SEGURIDADE SOCIAL

- A Seguridade Social.
- Prestacións da Seguridade Social
- A incapacidade permanente.
- O desemprego.
- Outras prestacións.

5.6.1.2 Procedementais

UNIDADE DE TRABALLO Nº 1. QUÉ NORMAS REGULAN A MIÑA RELACIÓN LABORAL COA EMPRESA?

- Asunción do principio de xerarquía ao obxecto de establecer prioridades na aplicación das normas.
- Coñecemento das distintas normas que conteñen aspectos relacionados co Dereito Laboral.

UNIDADE DE TRABALLO UNIDAD DE TRABAJO Nº 2. O CONTRATO DE TRABALLO.

- Coñecer a estrutura dun contrato de traballo.
- Interpretar as condicións que debe cumprir para a validez do mesmo.
- Distinguir los diferentes tipos de contratos de trabajo existente en la actualidad y sus características más importantes.

UNIDADE DE TRABALLO Nº 3. O SALARIO E A XORNADA DE TRABALLO.

- Coñecer as distintas clases de salario e elementos retributivos ao obxecto da interpretación dunha nómina.
- Determinación das xornadas de traballo, así como dos descansos e vacacións retribuídas para o traballador.

UNIDADE DE TRABALLO Nº 4. QUÉ PODE OCORRER CO MEU CONTRATO DE TRABALLO?

- Comprensión da diferenza entre suspensión e extinción.
- Identificar las causas que puede producir la financiación de un contrato de trabajo.

UNIDADE DE TRABALLO Nº 5. A SEGURIDADE SOCIAL.

- Análises das diferentes continxencias e prestacións da S.S, creando relacións entre ambas.
- Cumprimentación dos formularios da S.S.

5.6.1.3 Actitudinais

UNIDADE DE TRABALLO Nº 1. QUÉ NORMAS REGULAN A MIÑA RELACIÓN LABORAL COA EMPRESA?

- Curiosidade e interese polo coñecemento do dereito do traballo.
- Respeto polo cumprimento da normativa laboral.
- Comprensión da relación laboral como fonte xeneradora de dereito e obrigas para as partes.
- Asumir a importancia dos representantes sindicais dentro da empresa.

UNIDADE DE TRABALLO Nº 2. O CONTRATO DE TRABALLO.

- Actitude crítica e de rechazo hacía a discriminación de calquer índole no mundo laboral.
- Asunción da importancia do contrato como fonte xeneradora de dereitos e obrigas para las partes.
- Interese por coñecer as diferentes modalidades de contratación.
- Respeto polas abligacións e dereitos que implica cada modalidade de contratación.

UNIDADE DE TRABALLO Nº 3. O SALARIO E LA XORNADA DE TRABALLO.

- Principio de non discriminación salarial.
- Actitude positiva ante os distintos tipos de retribución.
- Valoración da importancia do salario como contraprestación do traballo prestado.
- Preocupación pola continua flexibilización das condicións de traballo.

UNIDADE DE TRABALLO Nº 4. QUÉ PODE OCORRER CO MEU CONTRATO DE TRABALLO?

- Concienciación de que as condicións laborais poden sufrir modificacións durante súa vixencia.
- Actitude de rechazo ante os despidos nulos, baseados en discriminacións anticonstitucionais.
- Actitude crítica ante o incumplimento do contrato de traballo por calquera das partes implicadas.
- Reconocemento das situacións de modificación, suspensión e extinción das relacións de traballo.

UNIDADE DE TRABALLO Nº 5. A SEGURIDADE SOCIAL.

- Comprensión do sistema público de amparo ante as continxencias negativas que o traballo pode ocasionar.
- Propiciar a loita contra o fraude en dita materia e a solidariedade coas partes máis débiles do mundo laboral.

5.6.1.4 Competencias Básicas por tema:

		TEMAS											
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
C O M P E T E N C I A S	1												
	2												
	3												
	4												
	5												
	6												
	7												
	8												

Competencias: 1.- Competencia en comunicación lingüística. 2.- Competencia matemática. 3.- Competencia en conciencia e expresión corporal. 4.- Tratamento da información e competencia dixital. 5.- Competencia social e cidadá. 6.- Competencia en aprendizaxe autónoma. 7.- Competencia en resolución de problemas. 8.- Autonomía e iniciativa persoal.

5.6.2. Contidos mínimos (módulo III)

Os contidos mínimos esixidos para cada bloque temático dos que consta a presente programación didáctica son:

- Lexislación e relacións laborais:
- Dereito Laboral: nacional e comunitario.
- Elementos esenciais dun contrato de traballo.
- Seguridade Social e outras prestacións.

5.6.3. Criterios de avaliación

UNIDADE DE TRABALLO Nº 1. QUÉ NORMAS REGULAN A MIÑA RELACIÓN LABORAL COA EMPRESA?

- Empregar as fontes básicas de información do Dereito Laboral, distinguindo os dereitos e obrigas que lles incumben.
- Coñecer os principios de aplicación e interpretación do Dereito Laboral.
- Identificar os convenios colectivos aplicables ao sector de actividade

UNIDADE DE TRABALLO Nº 2. O CONTRATO DE TRABALLO.

- Identificar os elementos esenciais dun contrato de traballo.
- Identificar as modalidades de contratación mais usuais utilizadas no mercado laboral.
- Identificar e cumprimentar correctamente os modelos oficiais do contrato.

UNIDADE DE TRABALO Nº 3. O SALARIO E A XORNADA DE TRABALLO.

- Discernimento dos distintos elementos retributivos que interveñen nunha nómina e confección da mesma.
- Determinar os distintos tipos de descanso aos que ten dereito un traballador.

UNIDADE DE TRABALLO Nº 4. QUÉ PODE OCORRER CÓ MEU CONTRATO DE TRABALLO?

- Coñecer as causas de suspensión e extinción do contrato de traballo.
- Identificar as causas de modificación do contrato.
- Interpretar e analizar as causas de despido.
- Interpretar os distintos conceptos que interveñen na elaboración de haberes.

UNIDADE DE TRABALLO Nº 5. A SEGURIDADE SOCIAL.

- Valorar o papel do sistema público da Seguridade Social.
- Cumprimentar os modelos sinxelos da Seguridade Social.
- Identificar as prestacións e obrigacións relativas á Seguridade Social.

5.7. Módulo IV

5.7.1. Contidos

Os contidos impartiranse no segundo cuatrimestre, e comprende un total de 6 unidades didácticas organizadas e distribuídas en dous bloque temáticos.

Bloque : Orientación e inserción socio-laboral.

Comprende as seguintes unidades didácticas:

- Unidade didáctica 6: O mercado laboral. Autoorientación. Emprego público. Autoemprego.
- Unidade didáctica 7: Técnicas e instrumentos para conquistar emprego.

Bloque : Saúde laboral.

Este bloque está formado por a seguintes unidades:

- Unidade didáctica 8: Saúde laboral.
- Unidade didáctica 9: Protección e prevención de riscos laborais.
- Unidade didáctica 10: Loita contra incendios e sinalización
- Unidade didáctica 11: Primeiros Auxilios.

5.7.1.1 Conceptuais

UNIDADE DE TRABAJO Nº 6. O MERCADO DE TRABAJO.

- Oferta e demanda de emprego
- Estadísticas de ocupación.
- Organismos de colocación.
- As escolas taller.
- A oferta de emprego público.
- O autoemprego.

UNIDADE DE TRABAJO Nº 7. TÉCNICAS E INSTRUMENTOS PARA CONQUERIR EMPREGO.

- O proceso de selección.
- Cómo preparar o teu currículo vitae.
- A carta de presentación.
- As probas de selección.
- Cómo prepararse para unha entrevista de traballo.

UNIDADE DE TRABAJO Nº8. SAÚDE LABORAL.

- Condicións de traballo e saúde. O medio ambiente do traballo.
- Riscos profesionais.
- Danos profesionais.

UNIDADE DE TRABAJO Nº9. PROTECCIÓN E PREVENCIÓN DE RISCOS LABORAIS.

Técnicas de prevención.

- Obrigas do empresario.
- Obrigas do traballador.
- EPIs.
- Máquinas e Ferramentas.
- Orde e Limpeza.
- Risco eléctrico.

UNIDADE DE TRABALLO Nº 10. LOITA CONTRA INCENDIOS E SINALIZACION

- Loita contra incendios.
- Sinalización de seguridade

UNIDADE DE TRABALLO Nº 11. PRIMEIROS AUXILIOS.

- Qué facer en caso de accidente de traballo.
- Notificación do accidente.
- Registro de accidentes.
- Investigación de accidentes.
- Aplicación de técnicas de primeiros auxilios.

5.7.1.2 Procedementais

UNIDADE DE TRABALLO Nº 6. O MERCADO LABORAL.

- Elaboración por parte do/a alumno/a do seu propio itinerario formativo.
- Valoración do propio/a alumno/a sobre súas carencias e dificultades.
- Autoanálise sobre súas calidades persoais e profesionais.
- Elaboración dun correcto proceso de toma de decisións.
- Desenrolo da creatividade, baseado na xeneración de ideas que dan as novas empresas.
- Simulación dos trámites da constitución dunha empresa.

UNIDADE DE TRABALLO Nº 7. TÉCNICAS E INSTRUMENTOS PARA CONQUERIR EMPREGO.

- Elaboración por parte do/ alumno/a de seu propio currículo víate e cartas de presentación.
- Saber actuar ante procesos de selección de persoal, asumindo o roll de entrevistado nos procesos de selección de persoal.
- Realización dun simulacro sobre unha entrevista de traballo.

UNIDADE DE TRABALLO Nº 8. SAÚDE LABORAL.

- Análises e estudo, condicións ambientais empresa e aula.
- Identificación e análise dos sistemas de protección persoal no traballo.
- Identificación e análise dos sistemas de prevención de riscos.

UNIDADE DE TRABALLO Nº 9. PROTECCIÓN E PREVENCIÓN DE RISCOS LABORAIS.

- Análises dos riscos e adopción das medidas de prevención e protección que garanten unha organización segura do traballo.

UNIDADE DE TRABALLO Nº 10. LOITA CONTRA INCENDIOS Y SINALIZACIÓN.

- Identificación das técnicas de loita contra incendios.
- Identificación das formas e cores de sinalización.

UNIDADE DE TRABALLO Nº 11. PRIMEIROS AUXILIOS.

- Secuenciación e aplicación dos protocolos en primeiros auxilios para asistir aos feridos nun accidente.
- Práctica en grupo das distintas modalidades de transporte de accidentados.
- Coñecemento dos sistemas de clasificación de feridos e formas de notificación de accidentes.

5.7.1.3 Actitudinais

UNIDADE DE TRABALLO Nº 6. O MERCADO LABORAL.

- Predisposición para as tarefas autoavaliadoras das súas capacidades e actitudes.
- Hábito de traballo constante e previsor.
- Interés polas novas tecnoloxías.
- Fomento das relacións individuais y grupais
- Valoración da importancia dun correcto proceso de toma de decisións.

UNIDADE DE TRABALLO Nº 7. TÉCNICAS E INSTRUMENTOS PARA CONQUERIR EMPREGO.

- Actitude activa hacia a consecución dun emprego deseado.
- Iniciativa na búsqueda de emprego.
- Confianza nas capacidades persoais e profesionais propias.
- Valoración do espírito de superación persoal.
- Preocupación pola correcta presentación dunha carta de presentación e dun curriculum vitae.

UNIDADE DE TRABALLO Nº 8.SAÚDE LABORAL.

- Valoración da importancia dun medio ambiente protexido para una adecuada calidade de vida.
- Comprensión de que no traballo provócanse ambientes agresivos que atenten contra a saúde da persoa que traballa.
- Interese por mellorar as condicións de traballo e reducir os factores de risco.

UNIDADE DE TRABALLO Nº 9. PROTECCIÓN E PREVENCIÓN DE RISCOS LABORAIS.

- Valoración da importancia da actividade preventiva na empresa ao obxecto de evitar a sinistrabilidade laboral.
- Concienciación da necesidade de actuar nun medio ambiente laboral protexido.
- Participación en algún dos mecanismos de participación dos traballadores en materia de seguridade e saúde.

UNIDADE DE TRABALLO Nº 10 LOITA CONTRA INCENDIOS E SINALIZACION.

- Valoración da importancia dunha adecuada sinalización e prevención de incendios como elementos básicos da prevención.

UNIDADE DE TRABALLO Nº 11. PRIMEIROS AUXILIOS.

- Valorar a importancia da necesidade de realizar una primeira intervención para evitar danos importantes ou morte dos feridos.

5.7.1.4 Competencias Básicas por tema:

		TEMAS											
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
C O M P E T E N C I A S	1												
	2												
	3												
	4												
	5												
	6												
	7												
	8												

Competencias: 1.- Competencia en comunicación lingüística. 2.- Competencia matemática. 3.- Competencia en conciencia e expresión cultural. 4.- Tratamento da información e competencia dixital. 5.- Competencia social e cidadá. 6.- Competencia en aprendizaxe ao longo da vida. 7.- Competencia en resolución de problemas. 8.- Autonomía e iniciativa persoal.

5.7.2. Contidos mínimos (módulo IV)

Os contidos mínimos esixidos para cada bloque temático dos que consta a presente programación didáctica son:

Orientación e inserción socio-laboral:

- O proceso de busca de emprego.
- Iniciativas para o traballo por conta propia.
- Análises e avaliación do propio potencial profesional e dos intereses persoais.
- Itinerarios formativos/profesionalizadores.
- Hábitos sociais no discriminatorios.

Saúde laboral:

- Condiciones de traballo e seguridade.
- Factores de risco: medidas de prevención e protección.
- Organización segura do traballo: técnicas xerais de prevención e protección.
- Primeiros auxilios.

5.7.3. Criterios de avaliación

UNIDADE DE TRABAJO Nº 6: O MERCADO LABORAL

1. Identificar a oferta formativa e a demanda laboral referida a os seus intereses.
2. Definir os intereses individuais e as súas motivacións.
3. Describir un itinerario formativo-profesionalizador.

UNIDADE DE TRABAJO Nº 7. TÉCNICAS E INSTRUMENTOS PARA CONSEGUIR EMPREGO.

- Describir o proceso que hai que seguir e elaborar a documentación necesaria para a obtención dun emprego, partindo dunha oferta de traballo de acordo co seu perfil profesional.
- Confección correcta do currículo vitae e carta de presentación.
- Comportamento do/a alumno/a ante unha entrevista persoal.

UNIDADE DE TRABAJO Nº 8. SAÚDE LABORAL.

- Identificar en situacións de traballo tipo os factores de risco existente..
- Estudio dos factores que interveñen no medio ambiente laboral.
- Identificar as medidas de protección e prevención en función da situación de risco.

UNIDADE DE TRABAJO Nº 9. PROTECCIÓN E PREVENCIÓN DE RISCOS LABORAIS.

- Identificar as medidas de protección e prevención en función dos factores de risco presentes e baseándose nunha avaliación previa dos mesmos.
- Interpretar o sistema de obrigacións e dereitos dos traballadores en materia de seguridade e saúde no traballo.

UNIDADE DE TRABAJO Nº 10. LOITA CONTRA INCENDIOS E SINALIZACIÓN.

- Identificar os distintos tipos de sinais de seguridade e de prevención e protección contra incendios.

UNIDADE DE TRABALLO Nº 11. PRIMEIROS AUXILIOS.

- Identificar as prioridades de intervención no suposto de varios lesionados, conforme ao criterio de maior risco vital intrínseco de lesiónes.
- Realizar a execución de técnicas sanitarias aplicando os protocolos establecidos.

5.7.4. Metodoloxía didáctica

1.1.5.1.Estratexias de ensino:

A continuación destacamos algunhas das características da Metodoloxía que se vai empregar para lograr un correcto desenvolvemento da Programación:

•ACTIVA:

Case todas as actividades destacadas nos Procedementos as realizan os/as alumnos/as de forma autónoma. O profesor, en estes casos, se limita a :

- a) Introducir os temas.
- b) Facilitar a información adecuada
- c) Colaborar cos alumnos/as na posta en acción dunha actividade determinada.
- d) Moderar debates (En ocasións en colaboración con algún alumno/a)

Traballo Individual a través da realización de esquemas-resumo das unidades didácticas, realización de actividades diversas, estudos individualizados e recollida de información.

Traballo en Equipo para a realización de distintos procedementos de variada natureza.

•PARTICIPATIVA:

Case todas as actividades deseñadas nos Procedementos implican participación, a maior parte das veces en equipo, e en ocasións en debates coa directa participación de todo o grupo-clase. Se realiza una actividade previa na que o profesor expón a forma correcta de realizar os debates, tomando decisións tales como:

- a) Elección de Moderador.
- b) Elección de grupos.
- c) Formas de discusión.
- d) Formas de Votación.

•DEMOCRÁTICA:

Moitas das decisións deben tomarse por maioría, tendo en conta as propostas feitas con anterioridade, de forma individual ou en grupo.

•FOMENTADORA DE LA TOLERANCIA:

Nas actividades grupais e nos debates de tipo xeral se propiciará un clima de tolerancia e de respecto polas ideas alleas.

1.1.6. Temporalización

No **módulo III e IV** o horario da materia é de 2 sesións semanais de 50 minutos, que desenvolveránse por cuatrimestres.

As características do grupo poden axilizar ou retardar o desenvolvemento das unidades. Algunha precisará menos tempo porque se comprende ben, outras, alongaranse porque son máis complexas para o grupo ou porque suscitan comentarios e debates na aula. Con todo, cómpre trazar unha temporización para marcar un ritmo e abranger o amplo temario que temos por diante.

A secuenciación temporal das unidades de traballo farase cuatrimestralmente

No módulo III, no primeiro cuatrimestre o bloque 1:

-Lexislación Laboral e relacións Laborais.

Este bloque está formado por cinco unidades didácticas:

- Unidade didáctica 1: ¿Qué normas regulan a miña relación laboral con la empresa?
- Unidade didáctica 2: O Contrato de traballo.
- Unidade didáctica 3: O Salario e a xornada de traballo
- Unidade didáctica 4: ¿Qué pode ocorrer co meu contrato de traballo?
- Unidade didáctica 5: A Seguridade social.

No módulo IV, no segundo cuatrimestre os bloque 2 y 3:

Bloque : Orientación e inserción socio-laboral.

Comprende as seguintes unidades didácticas:

- Unidade didáctica 6: O mercado laboral. Autoorientación. Emprego público. Autoemprego.
- Unidade didáctica 7: Técnicas e instrumentos para conquistar emprego.

Bloque : Saúde laboral.

Este bloque está formado por a seguintes unidades:

- Unidade didáctica 8: Saúde laboral.
- Unidade didáctica 9: Protección e prevención de riscos laborais.
- Unidade didáctica 10: Loita contra incendios e sinalización
- Unidade didáctica 11: Primeiros Auxilios.

Sinalar que e unha temporalización aproximada, dado que debido ao reducido horario lectivo da área e as diferentes características que poden presentar os alumnos da ESA a presente secuenciación poderá ser obxecto de modificación adaptándoa as necesidades e intereses dos/as alumnos/as.

5.7.5. Procedemento de avaliación

PRINCIPIOS XERAIS

1. Desenvolvemento de Capacidades Iniciais:

Toda avaliación ten un principio: as habilidades, coñecementos e actitudes que teñen os alumnos ao empezar o curso, e una finalidade: conseguir un sistema correcto de valoración que mida p desenvolvemento acadado ao longo do curso, en relación cos conceptos programados.

2. Secuenciación e Temporalización do desenvolvemento de capacidades:

Os obxectivos que os alumnos deben ir acadando ao longo do curso teñen que ser logrados de forma gradual, o control do progreso debe realizarse diariamente e concretarse, de forma oficial na avaliación trimestral e na avaliación final.

3. Graduación diversa os Obxectivos a alcanzar:

As capacidades e las actitudes terminais adquiridas polos alumnos/as deben valorarse de maneira distinta para cada un deles, pois na valoración debe ponderarse o grado de desenvolvemento acadado en relación coas capacidades e coñecementos iniciais.

4. Avaliación Individualizada:

Sé se aplicou con corrección o punto anterior a avaliación debe se individualizada, pois debe valorar os progresos de cada alumno/a en relación coa súa situación de partida.

5. Variacións dos criterios avaliadores:

A programación non debe ser entendida como una planificación ríxida e sen posibilidades de cambio, sino que, polo contrario deben facerse as oportunas adaptacións curriculares que teñan en conta, entre outras, las seguintes variables:

- A distinta capacidade dos alumnos/as.
- Factores externos de todo tipo que poden incidir no desenvolvemento normal do Curso , tales como perdas de clase por diversas causas e situacións persoais dos alumnos/as que podan incidir no seu rendemento.

Se la Programación cambia, de forma automática deben cambiarse tamén os criterios avaliadores tendo en conta os factores de cambio e a súa posible repercusión en el rendemento escolar dos/as alumnos/as.

6. Capacidades Mínimas a alcanzar:

Cada alumno/a debe ter un progreso adecuado a :

- Situación inicial de partida.
- Súa adaptación ás actividades programadas.
- Seu desenvolvemento cognitivo ao longo do curso.

Por elo dentro del marco xeral das capacidades terminais a alcanzar, cada alumno debe conseguir uns mínimos que son precisamente os que se deben concretar e ser alcanzados para superar con éxito a Avaliación Final del Módulo.

ELEMENTOS AVALIABLES

A nota de avaliación se determinará considerando:

- A asistencia a clase e la puntualidade: 10%. Por cada falta de asistencia que teña o alumno se lle descontará un 2% con lo que con 5 faltas terá neste apartado un cero. En canto ás faltas de puntualidade estas se asimilaran ás de asistencia, de tal forma que 2 faltas de puntualidade se considerarán como una falta de asistencia.

- A execución correcta dos exercicios individuais, ponderando o tempo de súa realización, as intervencións nas postas en común das actividades e a exposición dos traballos elaborados, así como a contestación ás preguntas prantexadas ao respecto, que se valorará nun 20%.
- La realización de traballos en grupo: 20%. No obstante naqueles grupos que polo número de traballos en grupo e individuais o profesor considere que non é necesario realizar exames o porcentaxe correspondente a este último se aplicará integramente aos traballos en grupo.
- E a participación nas actividades lectivas por parte do alumno: 10%
- A realización de exames ou controis, consistentes en probas obxectivas tipo test o de desenvolvemento: 40%

Sinalar que os anteriores elementos avaliábles serán aplicados sempre e cando o alumno asista regularmente ás actividades lectivas, de tal forma que a falta de asistencia ás actividades da área que supoñan máis dun 25% das horas lectivas do trimestre impedirá a aplicación dos mesmos, establecéndose a posibilidade de que o/a alumno/a poda recuperar a avaliación ou avaliacións que se encontren nas anteriores situacións mediante unhas probas de suficiencia a realizar no último trimestre baseadas nas capacidades terminais dos trimestres pendentes.

Para obter unha cualificación final na área de 5 ou máis puntos, é necesario co alumno obteña en cada unha das avaliacións ordinarias 5 o máis puntos. Aqueles que teñan pendentes algunha avaliación poderán recuperar las mesmas en el último trimestre por medio de probas obxectivas e exercicios establecidos a criterio del profesor.

1.1.8 Actividades de ensino-aprendizaxe

O obxectivo das actividades e facilitar o aprendizaxe dos alumnos para alcanzar as capacidades terminais. Estas actividades, que poder ser grupais e individuais, deben seguir un orden.

Algunhas das actividades a desenrrolar son as seguintes:

- Lectura de prensa especializada
- Exposición na clase.
- Debate sobre actividades e conclusións extraídas.
- Realización dun glosario de termos relacionados co linguaxe propio do tema, actividade que realizárase ao longo de todo o curso.
- Citar algún convenio colectivo que coñezan os alumnos.
- Recopilar e cumprimentar modelos oficiais de contratos de traballo.
- Debater sobre a conveniencia o inconveniencia de que exista o contrato de formación.
- Ler e comentar o artigo 8 do ET sobre a forma dos contratos de traballo.
- Redactar unha cláusula de proba e debater sobre a importancia actual de dicho período.
- Realizar o traballo en grupo.
- Analizar as distintas partidas que compoñen unha liquidación de salarios.
- Efectuar un debate en torno a mobilidade xeográfica.
- Realizar un esquema sobre os deberes dos traballadores.
- Recopilar nóminas, finiquitos, cartas de despido, e contratos de traballo para analizar na aula.
- Realizar exercicios prácticos de cálculo de nóminas, finiquitos , redacción de contratos e cartas de despido.
- Localizar no ET, ler e comentar os artigos relativos á suspensión do contrato de traballo.
- Redactar de forma individual unha carta de dimisión con un preaviso de 15 días.
- Diseñar o itinerario profesional.
- Confeccionar cartas de presentación e currículos.
- Seleccionar na prensa diferentes ofertas de traballo ás que as alumnas/os poderían acudir.
- Simular entrevistas de traballo
- Conseguir unha estadística actualizada do Ministerio de Traballo sobre accidentes de traballo e intentar contrastar coa Unión Europea.

- Lectura de algúns artigos da Lei de Prevención de Riscos laborais.
- Indicar as accións preventivas observadas no lugar de estudio e describirlas brevemente.
- Diferenciar os equipos de protección individual dos colectivos.
- Citar os principais factores propios do traballador que inciden na enfermidade profesional.

5.7.6. Materiais e recursos didácticos

En todas as Unidades Didácticas trabállase co Caderno de Clase que deberán ir realizando los alumnos/as a medida que el curso vaia desenvolvéndose.

Os/as alumnos/as se les facilitará todo tipo de material de apoio para a correcta interpretación dos temas a impartir, incluíndose entre os mesmos: Fotocopias de libros, de textos legais (lexislación laboral actualizada, guía laboral, estatuto dos traballadores) y de recortes de prensa e revistas especializadas.

Os/as alumnos/as deberán aportar á Biblioteca de Aula recortes de prensa relativos aos bloques que compoñen a programación e documentos que no seu entorno familiar puideran ter sobre ditos temas.

Algunhas unidades didácticas se apoiarán coa proxección de vídeos sobre temas que nelas se imparten. Tamén recursos en Internet.

1.1.10. Temas transversais

A relación dos Temas Transversais varía segundo distintos expertos desta materia, no obstante o anterior, podemos citar a continuación unha lista dos principais temas que poden ser considerados imprescindibles, son os seguintes:

1. Educación para a Paz.
2. Educación Ambiental.
3. Educación do Consumidor
4. Educación para a Igualdade.
5. Educación Vial.
6. Educación para a Saúde.

Súas características principais son:

a) Todos estes temas están ligados a un sistema de valores entre os cales están:

- A Vida
- A Liberdade
- A Responsabilidade
- O Respetto e a Tolerancia
- A Xustiza.

b) Deben estar desenvolvidos no Proxecto Educativo e Curricular del Centro.

c) Deben integrarse en todos os Módulos a impartir.

Quedan integrados en el Currículo do módulo:

1. Incluindoos na Programación
2. Integrandoos en las actividades de los Procedementos diseñados.
3. Incluindo en los criterios de avaliación medidas que incluían a valoración dos procedementos especialmente diseñados para medir o grado de desenvolvemento no estudo dos Temas Transversais.

5.7.7. Actividades complementarias e extraescolares

5.7.8. Medidas de atención á diversidade

Partiendo del desarrollo cognitivo y del grado de madurez que los alumnos/as tengan al inicio del Curso, la Programación atenderá, con instrumentos distintos a los habituales y que se analizan a continuación, a la posible diversidad que muy probablemente se reflejará en el aula.

De éste modo se va a realizar las siguientes Fases en el tratamiento de la Diversidad:

1. Antes de Realizar la Programación:

Se consultará con el Departamento de Orientación para conocer si existen dificultades con algún alumno respecto a:

- Expresión oral y escrita.
- La capacidad de abstracción.
- La correcta utilización y valoración de las fuentes de información.
- La utilización de la Lógica en la resolución de problemas diversos.
- El dominio de las Técnicas de Estudio más elementales.

2. Al realizar la Programación:

Adaptaciones Curriculares para los alumnos/as en los que se haya detectado carencias en las pruebas anteriores, pudiéndose tomar, entre otras, las siguientes decisiones:

- Actividades de Refuerzo en las Áreas en las que se ha detectado algún tipo de deficiencias (En colaboración estrecha con el departamento de Orientación)

- Señalización de unos objetivos mínimos a alcanzar por los alumnos menos capacitados, distintos a los generales del resto de la clase.

- Previsión de tareas recuperadoras especiales.

- Previsión de distintas pruebas evaluadoras, potenciando en su caso, pruebas orales que puedan aportar elementos distintos a los que proporcionan las pruebas escritas de tipo tradicional.

3. En el Desarrollo de la Programación:

- Ejercicios con el grupo-clase a realizar al finalizar el 1º trimestre, que intenten detectar:

- El grado de integración de los alumnos/as con sus compañeros/as.
- La participación en los trabajos de grupo.
- La colaboración activa en tareas comunes.
- El respeto y la tolerancia hacia las ideas ajenas.

- Comprobación de si las Programaciones (la general y la adaptada para los alumnos con carencias) van cumpliendo sus objetivos. Esta comprobación puede fundamentarse con el cumplimiento de las siguientes actividades:

- a)Análisis de los ejercicios señalados en el punto anterior.

- b)Información del departamento de Orientación sobre las tareas de apoyo y refuerzo realizadas fuera del Aula.

- Cambios en las programaciones se comprueba que éstas no van cumpliendo con los objetivos marcados, especialmente en lo relativo al cuidado o atención a la diversidad.

4. Al realizar las Actividades de Evaluación.

- Las pruebas de evaluación para los alumnos con programaciones especiales por problemas de Diversidad, no pueden ser de la misma índole que las previstas para el resto de la clase, porque deben medir distintos progresos, ya que unos y otros arrancaron desde momentos distintos en cuanto a nivel de aprendizaje.

- Al haberse señalado unos objetivos mínimos a cumplir, distintos para unos y otros alumnos, las pruebas que midan el cumplimiento de éstos objetivos deben ser también distintas.

5.7.8.1 Diversificación Curricular

5.7.8.2 Adaptación Curricular

6.-Criterios para avaliar a programación

- Porcentaxes de materia explicada nas distintas asignaturas para determinar se e excesivamente extensa e non hai tempo para impartila.

- Porcentaxe de alumnos que alcanzan a calificación de suficiente ou superior para determinar se o nivel e demasiado elevado

- Por suposto se os alumnos/alumnas amosan un interes minimo pola materia impartida